

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 51.

V Mariboru, dne 20. decembra 1900.

Tečaj XXXIV.

Mir ljudem ...!

Zopet se bo oglašal božični spev: Mir ljudem ...! In vendar po slovenskem ozemlju vihra sedaj boj, kakoršnega že dolgo nismo videli ... V lastnem narodu se bojuje stranka zoper stranko, brat zoper brata. In ves narod se mora braniti proti navalom drugih narodov, proti mogočnim, silovitim sosedom. Ni miru in ga ni!

Ako ni miru, moramo si ga priboriti, izvojskovati. Boljši je boj, nego mir, v katerem hira in umira naš narod. Nočemo gnjilega miru, ampak miru, kjer živijo skupno bratje istega načelnega mišljenja in se veselijo uspehov svojega delovanja za skupno blaginjo.

Ako hočejo brezvestni ljudje izruvat našemu dobremu ljudstvu sveto katoliško vero, edino tolažnico v borbah življenja, ako hočejo ponižati blažeči upliv katoliške cerkve na množice vrlega naroda, potem ne smemo mirnim očesom gledati rovarjev, ampak s krepkim orožjem jih odgnati od njihovega delovanja. Če je tak odpor tudi hud, če rani tudi brat brata, toda ako je odpor potreben, potem ni ozira. Le z bojem se odženejo sovražniki in se pridobi mir!

Naš narod hrepeni po svobodi, kakor vsak narod in vsak človek. Prosto se hoče razvijati duševno, prosto napredovati tudi v gmotnem blagostanju. Zato ne moremo trpeti, da nam drugi narodi po svoji skopi volji pošiljajo le nekoliko žarkov svetlega solnca omike v našo hišo, ne moremo trpeti, da se najmočnejše žile našega gospodarskega telesa

izpivajo od tujcev. Ker tega ne moremo trpeti, a ker se nasprotne čete nočejo zadovoljno umakniti, zato divja med nami tudi narodni in gospodarski boj. Ako hočemo imeti mir, izvojevati moramo prej ta boj.

Mir ljudem ... Da, mir hočemo imeti. Toda mir, v katerem hočemo živeti, nočemo pa miru, v katerem bi naj umirali. Če se nam torej letos tudi ne pojejo božični zvonovi tega miru, ne obupajmo! Naprej, vstrajno naprej! In prišel bo tudi za nas Slovence oni mir, katerega so oznanjevali angeli ob Odrašenikovem rojstvu z besedami: Mir ljudem ...!

Nasprotniki lažejo!

Iz okraja ptujskega.

V zadnji številki tega lista je bilo dokazano, da so kmetje sami si izbrali za kandidata za državni zbor, dr. Friderika Ploja. To so storili, ker za poslanca ne marajo nevedneža, breznačajnega kimovca, kateremu bi se svet in drugi poslanci smijali, ampak hočejo imeti za zastopnika poslanca uglednega slovenskega moža, katoličana, moža v šoli in praksi vsestransko izobraženega. Nasprotniki lažejo, da je dr. Ploj odvisen uradnik. On ni navaden uradnik, ampak je sodnik pri enem najviših sodišč, to je pri c. kr. upravnem sodišču. Kot tak, je popolnoma neodvisen. Dr. Ploj ni od ministerstva imenovan uradnik, pač pa od presvitlega cesarja samega. Z njim nima zapovedovati nobeden minister,

nobeden minister v Avstriji ga ne more od službe odstaviti! Kar pišejo in govorijo nasprotniki, je neumna laž. Kakor vsak uradnik, dobiva tudi dr. Ploj svojo plačo. Vsak delavec zasluži svojo plačo; nobeden se ji ne odreče. Tudi g. Wratschko ne, ako njo dobiva kot načelnik gornjeradgonskega okrajnega zastopa! O g. Wračkotu se pač lahko trdi, da je od danes do jutri okrajni načelnik. Če ga nemci in nemčurji več ne volijo, pa ni več načelnik! Služba in čast je proč! Taka odvisnost je pač huda! In glejte, kake kandidate imajo v Ptuiju, v Mariboru, v Celju, v Gradcu! Maribor, Ptuj itd. imajo odvetnika dr. Wolfharta na Dunaji; Celje profesorja Pommerja; Gradec profesorja Hofmanna. Profesorje vse imenuje minister; minister njih odstavlja in prestavlja! Ali ti zaradi tega niso odvisni, ker njih mesto Gradec ali Celje ali kaki nemčurski trg na slovenskem Štajarskem voli! Nemčurski pismouki, pojdite se solit! Če se tak mal, od ministra nastavljen uradnik sme za svoje volilce potegovati, bode to tem boljše smel visoki uradnik dr. Ploj! Če smejo že profesorji zoper nagodbo z Ogersko, za znižanje davkov glasovati, bode si to tem boljše upal g. dr. Ploj, ker se mu ni bati nobene zamere. Zoper njega rujete z lažmi, ker se ga bojite, ker slovenskemu kmetu ne privoščite dobrega zastopnika. Mi slovenski kmetje pa kličemo na ves glas: Proč z nevedneži, proč s kimovci, proč s puhloglavci! Naš mož je g. dr. Ploj!

Listek.

Črtice iz zgodovine našega naroda.

Stanovanje. Stari Slovani so, ker so že kot poljedelci bili prisiljeni, grudi delj časa ostati zvesti, imeli stalna bivališča; niso torej stanovali v šotorih ali bajtah, ampak v hišah, trdno postavljenih iz lesenih brun in kritih s streho, ki je stekala v sleme. Zidali Slovani še niso; z zidanjem so se razmeroma pozno seznanili, in sicer po Vzhodnih Rimljanih in Germanih. Vendar pa so v tej dobi apno že poznali, toda z njim hiše le belili. Krili so hiše s skorjo, slamo in deskami. Hiša se je zvala tudi dom, hram, koč, klet; kakor vidimo, zadnje poznamenovanje ni imelo istega pomena, ki ga ima danes; naša klet zvala se je tedaj pivnica.

Glavni prostor v hiši je bila velika izba, sredi katere je stalo ognjišče; ob stenah so se nahajale klopi, skrinje in postelje, nad temi police; v enem kotu, najčešče pač dverim nasproti, je pred klopema navadno stala velika miza, ki pa se je zvala stol. Znano je, da so najodličnejše mesto v hiši zavzemali kipi oziroma podobe onih bitij, ki so jih častili; mogoče, da je to mesto bilo kot za mizo.

Velika izba je bila tisti prostor, kjer so domači bivali, kadar zunaj ni bilo dela, ognjišče v njej pa je bilo tisto središče, okoli katerega so se zbirali najraje, naj si je bilo po letu po trudapolnem delu, ali po zimi, kadar je zunaj brila burja; kolikega pomena je ognjišče v hiši bilo, kaže pač to, da so se nje prebivalci zvali ognjiščani. In še danes pomenja pri nas Slovencih ognjišče tudi dom; saj je »svoje ognjišče imeti«
toliko kakor »svoj lastni dom, svoje gospodarstvo imeti«.

Poglejmo si še druge prostore v hiši. Skoz hišna vrata se je navadno stopilo v vežo, iz katere se je še zraven velike izbe prišlo v kako manjšo, pa tudi v pivnico. Posebnih kuhinj v staroslovanskih hišah ni bilo; jedi so se pripravljale na ognjiščih, pa tudi v pečeh, ki so po zimi morale še hišo greti. Vse prostore so razsvetljevala okna; dimnikov hiše niso imele, pogrešali pa so se tem laglje, ker so izbe bile brez stropov.

Če je svet, ki je na njem hiša stala, bil suh, je stanovanje menda bilo kar pri tleh; toda ker je močvirja v pradomovini bilo jako mnogo, so se stanovanja najčešče narejala nekoliko višje od zemlje; v tem slučaju se je v hišo hodilo po stolbi. Bila pa so taka stanovanja tudi zastran zveri varniša.

Zraven hrama so stala še gospodarska

poslopja: hlev, gumno in žitnica; prostor med njimi je bil dvor.

Bivališča. Hiše so stale ali posamez, ali pa tudi združene v vasi. Te-le so stavili na dva načina: ali v krogu, ali pa ob obeh straneh ceste, toda v obeh slučajih tako, da so hiše bile v krog oziroma na cesto obrnjene navadno z ožjo stranjo. Spominjamo čitatelje, da je taka vas bila domovje ene zadrage; pa tudi posamezne hiše so ali tvarjale zadrugo, ali pa spadale k vasem, če v teh ni več bilo prostora za novo hišo.

Mest v sedanjem pomenu bržčas še ni bilo; vsaj neovrženo dokazati se ne dadó.

Hrana. Zraven poljskih pridelkov in sadja so Slovani uživali meso domačih in divjih živali, mleko, sir, jajca in med. Meso se je varilo (kuhalo), pražilo in peklo, pripravljala se je juha, in mnogovrstne so bile jedi, narejene iz moke. Okus se je boljše soljo. Kaša je že tedaj bila otročja paša. Med vsemi jedmi pa je zavzemal prvo mesto kruh, ki se je imenoval hleb. Beseda kruh je nastala pozneje. Slovanska žena je pa tudi znala pripravljati izvrsten kruh, in dober hleb v hiši je bil njen ponos. Bil je pa kruh pri starih Slovanih vse večjega pomena nego vsaka druga reč, seveda izven svetinj. Hleb se je imel v posebni časti; na kak način se je ta javljala, ne vemo nič gotovega; ali da

Volilno gibanje.

Slovenski volilni možje! Silneje kot drugekrat zaganjajo se v Vas nasprotniki naše katoliške in slovenske stvari ter Vas skušajo pridobiti na svojo stran. Nasprotni kandidati obetajo Vam vse mogoče in nemogoče stvari, da bi jim dali svoje glasove. Slovenski volilni možje! Kandidatje spodnještajarskih Slovencev so in ostanejo za peto skupino Maribor-Lipnica gosp. **Fr. Mlakar**, veleposestnik v Hošnici, za V. skupino Celje-Ptuj gospod **Josip Žičkar**, dekan v Vidmu, za četrto skupino Maribor-Slov. Gradec gosp. **Franc Robič**, veleposestnik v Lembahu, za četrto skupino Ptuj-Ljutomer gospod **dr. M. Ploj**, dvorni svetnik na Dunaju, za četrto skupino Celje-Brežice gospod **vitez Berks**, grajščak pri Celju. Vsi drugi kandidatje, ki niso tukaj imenovani, se Vam le vsiljujejo. Celjski Hribar izbral si je našega dosedanjega najmarljivejšega poslanca gosp. Žičkarja ter ga hoče izpodriniti in se sam vvesti na poslaniški stolec. Bračko, Visenjak, Kresnik pa so le kandidatje nemčurskih trgovcev in krčmarjev in vsi skrajno nesposobni za poslaniška mesta. Slovenski volilni možje! Nikdar se še Vam ni trebalo sramovati poslancev, niti državnih niti deželnih, katere ste si izbrali in so Vam jih slovenski možje nasvetovali. Kolikor so mogli, so za Vas storili. Doseglo se je mnogo dobrega, zabranilo mnogo hudega. Ne dajte se torej tudi sedaj zbegati, ampak oddajte na dan volitve brez strahu in brez obotavljanja svoje glasove zgoraj imenovanim kandidatom!

Hribarju se godi slaba! Odkar nam je naš ljutomerski dopisnik izdal Hribarjev program, kateri dokazuje, da Hribar pač gori za razvoj veleobrti, ne pa kmetijstva, izgubil je Hribar med kmetjskimi volilnimi možmi skoro vse zaupanje. Vsakdo uvidi, da Hribar nima dovolj zmožnosti in znanja, zastopati kmetjske težnje. Bil bi dober zastopnik tovarnarjev, ne pa kmetov. Položaj za Žičkarja se je zopet zdatno zboljšal. Ako vsi volilni možje, ki so se sedaj izrekli za Žičkarja, pridejo dne 3. januarja na volišče, tamkaj pa glasujejo zanj, bo Žičkar izvoljen brez vsake ožje volitve. Torej pridite in glasujte vsi! Zopet povdarjamo, da Hribar zaman računi na ožjo volitev, pri kateri bi zanj glasovali socialdemokrati (!), nemčurji (!) in radikalni Nemci (!). Njegov položaj je sedaj tako slab, da bo za Žičkarjem dobil socialdemokrat največ glasov, ako bo držal povsod med sociji in radikalcji sklenjeni kompromis. To je istina, in če kdo drugače govori, ne pozna položaja.

V celjskem volilnem okraju je za Žičkarja zagotovljenih nad 150 glasov. O nekaterih občinah nismo mogli dobiti nobenih poročil, sicer bi gotovo še mogli za Žičkarja imenovati večje število nego je 150. Hribar bo dobil, dobro računjeno, okoli 20 glasov, ako mu sedaj po njegovem govoru v Slov. Gradcu zopet ne bodo nekateri odpali.

V ljutomerskem volilnem okraju je Hribarjev govor v Ljutomeru precej ohladil Hribarjeve pristaše. Priporočamo jim, naj prečitajo naše današnje poročilo o Hribarjevem shodu v Slov. Gradcu in upamo, da jih še med volitvami mine vse navdušenje za Hribarja.

Kmet naj voli kmeta! Tako misli Bračko, ker bi rad zlezal na poslanskega konja. Kako pa skrbi »kmet« Bračko za kmeta? Kadar deželni kulturni inženier dela pri gospodu Zorziniju drenaže, takrat je »kmet« Bračko celo tih in nič ne odkrije svoje ljubezni do kmeta. Gospod Bračko, zakaj pa se ne bi drenaže naredile v kakem kmetjskem vinogradu? Kako »kmet« Bračko ljubi kmeta, pokazalo se je tudi, ko je letos moral jeden murskopolski kmet izstopiti iz okrajnega zastopa, a vanj je prišel negovski gospod. Koliko pa »kmet« Bračko o kmetijstvu razume, tega ne vedo samo Orehovčani, ampak celi okraj. Bračko je spravlil v okraj neko novo pasmo bikecev. Pri premovanju v Črešnjecih pa se je deželni potovalni učitelj, torej strokovnjak prve vrste, izrekel, da bikeci niso za te kraje in pri premovanju je zmagalo domače pleme. Takega »kmeta« kakor je Bračko, naš slovenski kmet ne bode volil.

Bračko-Šenererjanec. Bračko se lahko zvija na vse kraje, toda tega ne more utajiti, da je pristaš Šenererja in Volfa, ki sta v državnem zboru z razbijanjem onemogočila vsako za kmeta koristno delovanje. Bračko je pristaš stranke, ki je bila v državnem zboru dosedaj vsem delavskim stanovom, posebno pa kmetu, le v škodo. Pa naj utaji Bračko, ako more, da ni bil obmann šenererjanskega bauernbunda. Zdaj vemo, zakaj ga bismarkovski in šenererjanski trgovci kmetom tako vsiljujejo.

Kresnik in Pohorje. Prišel je k nam veleugleden kmet s Pohorja ter nam rekel: »Da se Kresnik sili v okrajne zastope, to smo razumeli, da pa hoče na Dunaj, to pa je že preveč predrzno!« Mislimo, da je Kresnik še precej nedolžen, toda nemški trgovci in sociji ga silijo naprej, in ker je dober človek, se jim udaja.

Iz Haloz. (Hribarjevo protje.) Dobro, da je Vaš list vzdignil kopreno, ki je tako dolgo ležalo nad Hribarjevim kandida-

turskim govorom in nam ga pokrivalo. Marsikdo je sedaj presenečen in ne vem, ali se bo našel pri volitvi dne 3. januarja pameten kmetjski volilni mož, ki bi glasoval za Hribarja. Posebno v Halozah menda ne bo takega moža. Haloškim volilcem se bo odločiti, ali hočejo dati glasove Žičkarju, ki jim je že za njihove vinograde izposloval visoko državno podporo in ki bo še nadalje deloval na to, da se z državno pomočjo opomore našim vinogradnikom, ali pa Hribarju, ki hoče v Halozah namesto žlahtne vinske trte saditi protje in vrbovje. Ljubi gospod Hribar, Vi ste gotovo dober človek, toda za poslanca v skupini, kjer odločujejo kmetjski volilci, pa niste. Pri vsaki besedi se izdajate kot mestni otrok, ki o kmetjskih razmerah le malo, bore malo razume. Sami morate izpredvideti, da Žičkar o kmetjskih rečeh zna boljše soditi kot Vi in da je torej tudi gotovo, da bo nas boljše zastopal kot Vi. Brez zamere, gospod Hribar, mi Vas ne črtimo, toda za poslanca pa že niste. — In sedaj še naj rečem nekaj o Žičkarjevih klevetnikih, ki tudi v Halozah opravljajo svoj dobro plačan posel. Da se je Halozam pridobila tako velika podpora, je v prvi vrsti Žičkarjeva zasluga. Ko je pri ministertvu prosil Haložanom za podporo, razložil je takoj svoje želje tudi cesarskemu namestniku v Gradcu in okrajnemu glavarju v Ptuj, da ga podpirata. Kajti Žičkar je vedel, da se bo ministertvo obrnilo na namestništvo in to zopet na ptujsko glavarstvo, da poroča o potrebi Haložanov. Namestnik in glavar sta bila Žičkarjevi želji naklonjena in sta jo podpirala z vsemi sredstvi. Okrajni glavar se je dal seveda tudi natančneje poučiti v Halozah samih o stanju vinogradov ter je potem poročal v smislu Žičkarjeve prošnje na namestništvo. Nekdo se je hotel pobahati pred kratkim v »Dom«, da je tudi on pripomogel nekaj k podpori, ker je na glavarjevo povelje preiskoval stanje vinogradov. Je že res, in ako bi se ne bahal, bili bi mu Haložani hvaležni, toda glavna zasluga v vsem tem je le Žičkarjeva, ki je začel stvar dregati in siliti do povoljnega konca. Seveda gre velika hvala tudi gospodu glavarju in namestniku, ki bi lahko vse preprečila, ako bi Žičkarjeve zahteve ne podpirala. Toda Žičkarju jemati zasluge ali jih prikrajšati, je ravno v tem slučaju hudobno, nizko delo, katerega je zmožen le neznačajan, propal človek.

Gornja savinjska dolina. V Gornjem gradu je cela fabrika, v kateri se izdelujejo agitacijska orožja zoper Žičkarja. Lastnik fabrike je predolgo skriti Rešetar, ki pobira po vseh slovenskih in neslovenskih listih na-

je res, kar smo trdili, dokazuje dejstvo, da se kruh še danes pri vseh Slovanih izvenredno visoko čisla. Gostu, stopivšemu v hišo, se ponudi, kar se v njej najvišje ceni: kruh in sol. Izmed oprave, ki je pri kuhi služila, imenujemo kotel, lonec, sklede, raženj, žlice in nože.

Najstarejša umetna pijača je bila med, pripravljena iz medu; pozneje sta postala običajna tudi ol (pivo) in vino.

Obleka in noše. Razne obleke smo že našli, ko smo govorili o domačem obrtu; bilo jih je prav mnogo. Kakšna je vsaka bila, o tem se gotovega nič ne ve; sklepati se nekoliko da po izkopanih kipih iz tiste dobe, ki predstavljajo božanstva. Po teh bi stari Slovani bili nosili širokorokavne in črez kolena segajoče srajce, ki so je črez bok s pasom pasali, pa tudi srajce do pet in suknje segajoče do kolen, podobne našim. Noge so odevali s črevlji, na jugu tudi z opanki iz živalske kože, polsti, suknja ali ličja, glavo pokrivali s klobukom. Gotovo pa se je noša tudi izpreminjala, saj traja doba, o kateri govorimo, najmanj tisoč let.

Moder kmet.

Spisal Fr. Lesnika.

Bil je nekje premožen, pa že postaran kmet, ki je imel več sinov in hčera. Hčere so bile že omožene, sinovi pa so še čakali doma, da oče izroči kateremu izmed njih posestvo in premoženje.

Ko je oče videl, da se stara in da sinovi čakajo na gospodarstvo, pokliče jih skupaj ter jim govori: »Dragi moji! Kakor vidite, sem se postaral in že nekako oslabil, za to se mi ne zdi neopravičena Vaša želja, da odstopim Vam vse gospodarstvo ter se umaknem v pokoj. Toda, dragi moji, stvar je važna in treba jo je prej dobro premisliti. Čez dva meseca Vas spet pokličem, ter Vam povem, kaj in kako sem sklenil storiti.«

Sinovi odidejo na to zopet vsak na svoje delo. Radovedni so pričakovali, kaj bo oče ukrenil.

Pretekla sta dva meseca. Oče jih spet pokliče k sebi ter jim začne govoriti:

»Dragi moji! V zadnjem času sem opazoval dogodek, ki Vam ga hočem danes na tanko povedati. Ko sem se v vrtu sprehajal ter premišljeval, kak sklep Vam naj danes razglasim, zapazim v oni votli jablani, da imajo vrabci v njej mladiče. Vzamem mla-

diče iz votline ter jih denem v ptičnico, ki jo obesim pri oknu na steno. Stara dva sta bila v velikih skrbih, ko mladih nista več našla na prejšnjem mestu. Nemirno sta čivkala in letala semintje. Ko je pa zagledata, bila sta hitro pri ptičnici. In nista jih zapustila. Večkrat na dan sta prihitela k ptičnici ter jih nahranila. Vestno sta za nje skrbela... Ko mladičem zrastejo peroti, nastavim blizu ptičnice zajinke ter srečno vjamem stara dva. Na to izpustim mladiče, stara dva pa zaprem v ptičnico. Dokler so bili mladiči zaprti, nosila sta jim stara dva vedno hrane, ko pa stara zaprem, mislil sem, da bodo sedaj mladiči povračali prejšnje dobrote ter stare skrbno hranili. Toda zmotil sem se. Kajti stara bi morala lakote in žeje poginiti, ako bi se zanašala na svoje mladiče. Mladičev ni bilo več nazaj, ne blizu.

Dragi moji! Ta dogodek mi je odprl oči. Tudi ptiči nas lahko kaj nauče. Sklenil sem torej, da hočem še nadalje sam gospodariti. Mladim ni verovati! Hitro pozabijo na storjene jim dobrote. Še le ko bom v desni držal luč, izročil Vam bom z levico ključ!«

Kar se brez glave stori, se rado skazi!

pade na duhovnike ter jih potem »zmešano« priobčuje v glasilo jungovskih učiteljev. Delovodja fabrike pa je notarjev uslužbenec Anton Pustoslemšek. Njemu bode posebno v oči, da je Žičkar duhovnik. Zato agitira na vse kripnje proti dosedanemu zasluženemu poslancu g. Žičkarju. Ker pri tem ne more pustiti pri miru tudi drugih duhovnikov, ampak drzno razširja popolnoma neresnično govorico, da duhovniki agitirajo za Žičkarja »radi stanovskih koristi«, okrcali smo ga mi v zadnjem listu malo po prstih. Kake stanovske koristi pa meni notarjev Tona? Seveda jesti in piti, kar je njemu bajé tako rado v mislih. Toda Tona hoče prikriti, da misli pri »stanovskih koristih« vedno le na »jesti in piti«, za-to smo dobili iz gornjegrajske fabrike sicer enkrat vendar pravilno sestavljen, toda nadvse smešen in neumesten popravek, ki se tako-le glasi: Z ozirom na dopis iz Gornje savinske doline, objavljen v Vašem listu dné 13. t. m. štev. 50, zahtevam sklicevaje se na § 19 tisk. zak., da priobčite v prihodnji številki Vašega lista na istem mestu — kakor je bil natisnen dotični dopis — ta-le popravek: Ni res, da bi bil rekel na shodu v Gornjem gradu, da duhovniki hočejo za to Žičkarja, da bodo laglje dobro jedli in pili; ampak res je samó, da sem povdarjal, da se duhovniki zato zavzemajo za Žičkarja, ker je njihov stanovski tovariš, in da delujejo za-nj iz stanovskih ozirov in radi stanovskih koristi. V odličnem spoštovanjem Ant. Pustoslemšek. V Gornjem gradu, 14. gr. 1900. Ko smo prikrat brali ta popravek, zdelo se nam je, kakor da slišimo otroka v Rešetarjevi učilnici: »Gospod nisem ga vrgel, ampak, on je sam pal, jaz sem ga le malo sunil«. Tona pravi, da ni rekel »piti in jesti«, ampak »stanovske koristi«, kar je pa pri njem enoisto. Sicer pa vprašamo notarjevega Toneta, kateri duhovnik mu je povedal, da se duhovniki potegujejo za Žičkarja, da »bi lagle dobro jedli in pili«, ali kako se izraža Tona, zaradi »stanovskih koristij?« Ako nam ne imenuje Pustoslemšek istega duhovnika, potem si je ono trditev o »stanovskih koristih« ali sam izmislil ali pa ga je kdo nalagal. No ven z resnico! Duhovniški stan nikakor ne bo dopuščal, da mu gornjegrajski pisar pripisuje take namene. Ob tej priliki lahko tudi povemo, kake nesramne laži se razširjajo ravno v Gornjem gradu. Za Hribarja se agitira z obljubo, da ako bo Hribar izvoljen, potem si bo ljudstvo smelo razdeliti škofovo posestvo. S takimi obljubami se podpira »prosta ljudska volja«.

Iz celjske okolice se nam poroča, da so volilci občine »Velika-Pirešica« pri Celji za V. in IV. kurijo 12 volilnih mož brez vsakega protiglasa, toraj soglasno izvolili, t. j. za vsako kurijo po 6, to pa takšnih, kateri niso samo narodni, ampak kar je naj več vredno, tudi katoliškega duha, kateri bodo zanesljivo Žičkarja vsega zaupanja vrednega in viteza Berkosa poslancem volili. Volilni može za V. kurijo so: 1. Jos. Kunej, občinski odbornik, 2. Jernej Štefančič, župan, 3. Martin Lednik, občinski svetovalec, 4. Blaž Krajnc, obč. svetovalec, 5. Ivan Tržan, obč. svetovalec, 6. Matevž Župerger, obč. odbornik. Za IV. kurijo so pa: 1. Janez Košar, obč. odbornik, 2. Martin Ocvirk, obč. svetovalec, 2. Martin Rotnik, obč. odbornik, 4. Tilj Kos, obč. svetovalec, 5. Janez Voh, občinski odbornik, 6. Martin Semečnik, obč. svetovalec. Poročevalec je pa tudi izvedel, da imenovani volilni može so tako značajni in zavedni ter iz prepričanja tako stanovitni, da za vso celjsko mesto ne bi od vrlega Žičkarja odstopili. Volilni može V. kurije, posnemajte jih, saj bo izvoljen Žičkar Vam le v čast in srečo!

Žičkar ali Hribar? Iz slovenjegraškega okraja smo dobili ta le dopis: Letos smo imeli dobro sadno leto. Vsak sadjerejec se je letos lahko prepričal, katera drevesa so rodna, katera ne. Ako bi zdaj k nam kak tujec došel ter prodajal svoja malovredna drevesca, pa nam rekel: »Štajerci, tista drevesa, ki so letos dobro rodila, morate vse izrjavati in zavreči,

pa posaditi ta moja!« Ali se mu ne bi vsak smejal in ga spodil? Po njih sadu cenimo tudi može, ki si jih hočemo izvoliti za svoje poslance. Žičkar je gotovo že dovolj pokazal, da je mož, ki rodi dober sad povsod, kamor ga postaviš, tudi kót poslanec. Kakšen sad nam pa obeta Hribar? On je v zadnjem času s svojim nastopom presadil iz kranjskega poguben naroden razpor med nas Štajarce. Njegovi agitatorji širijo spise, ki grdo napadajo in blatijo verno ljudstvo in narodno duhovščino. On se da podpirati od naših največjih sovražnikov in najgrših odpadnikov: od nemčurjev; od nemško-nacionalcev; od učiteljev-jungovcev, ki žele iz šole popolno izbaciti veronauk; od učiteljev-šulferajncev, ki prejemajo judeževe groše za ponemčevanje naše dece; od social-demokratov; od brezvernih liberalcev. — Vseh teh podporo in glasove išče in sprejema, da bi le zlezal na poslaniški stolec. Ali tak človek obeta postati dober slovenski poslanec? Ali tak kandidat zasluži naše zaupanje? Pač cel svet bi se nam Štajarcem moral smejati, če bi bili tako nespametni in nerazsodni, da bi zavrgli svojega izvrstnega, plodonosno delavnega rojaka Žičkarja, pa si izbrali Hribarja, drevo iz kranjske liberalne drevesnice, ki ga nam vsiljujejo kakor židovski kramar svoje blago!

Slomšekova slavnost v peti kuriji. Prijatelj nam piše: Leto Slomškove stoletnice bo kmalo poteklo. Veliko lepih slavnostij smo mi Štajerci priredili temu svojemu rojaku na čast. Z grdim madežem bi pa započatili te narodne svečanosti, če bi ob preteku stoletnice pri volitvi v peti skupini zavrgli svojega dosedanega poslanca, ki je najboljši učenec nam vsem dragega Slomška. Bodi toraj slaven sklep Slomškovih slavnosti ta, da volilni može pete skupine nam Štajarcem izvolite za poslanca g. Žičkarja, ki je poln Slomškovega duha, vnet in delaven za našo sv. vero, za pravice našega naroda, za srečo in blagor kmeškega in vseh drugih stanov!

Iz Slovengradca. Zadnjo nedeljo se je tukaj Dragotin Hribar predstavil volilcem. Zbranih je bilo okoli 50 mož raznih stanov iz slovengraškega in šoštanjkega okraja. Hribar je povedal, da je cesar razpustil državni zbor, ker poslanci niso imeli srca za ljudstvo; (tedaj zdaj še le vemo, zakaj je državni zbor razpuščen: zato ker Hribarja ni bilo tam). Potem je pogreval stare govorniške puhlice: da je delavec siromak, da ni koga tam v državnem zboru, ki bi se potegnil za delavca; kričal je, da je mali kmet revež in da se mu slabo godi, da nima človeka, ki bi mu svetoval in ga v državnem zboru zagovarjal; Hribarju ni po volji, da dajo kmetje svoje sine študirat za duhovnike in doktorje; naše gore so bojda polne zlata (Hribar bo gotovo tisto zlato izkopal, to bojo zlati časi); Drava in Savinja pa so polne vode, ki bi lahko gonile razne fabrike. Predrzo je trdil, da do danes še nihče ni premišljeval, kako pomagati narodu: (tedaj vi: Slomšek, Raič, Razlag, Dečko, Serbec, Gregorec, Žičkar, Robič itd. in vi rodoljubi slovenski, nič še niste storili za ljudstvo). Zato so »razsodni« može bojda sprevideli, da bi bil Hribar »ta pravi«, zato je na ljudsko (-tuo) željo prevzel kandidaturu, pa ponuja se ne; (tako pa se še nikdar nobeden slovenski poslanec ni ponujal, kakor Hribar; človeku se že gabi, kako se sam sebe hvali v svojem listu, kakor da je samo Hribar zlata duša, samo Hribar zmožen.) Ko je Hribar končal, so nekateri ploskali, večina je ostala mirna. O svojem programu: »vse za vero, dom, cesarja«, je povedal nekaj več ko nič. Za njim se oglasi kmet stare korenine, Valentin Fišer, in kratko pove, da je Žičkar veliko storil in dosegel, posebno za slovengraški okraj (odškodnina za posestva k železnici, podpora v št. Vidu zavoljo toče, slovenski nadpisi pri železnici); grdo bi bilo, ga v stran porivati. Hribar naj stol spodmekne kakemu nemškutarju, ne pa biti nasprotnik tako delavnega moža, kakor je Žičkar, kateremu zaupamo. — In zagromelo je po dvorani: živio Žičkar. — Kmetje so bili raz-

žaljeni, da je Hribar povdarjal fabrike in fabrike, kmet pa bodi, kjer hočeš; zato so na predlog Fišerjev vrli može iz Starega trga in Šmartna zapustili dvorano. Tisti ki so ostali, so se še nekaj pričakali; pa liberalcu kaj dokazati, je nemogoče. Hribar si je s tem shodom veliko škodoval. Marsikdo je več pričakoval, zdaj pa smo se prepričali, da ta človek ne bo naš odrešenik. Vi kmetje, Haložanom je Hribar svetoval, naj namesto žlahtnih vinogradov nasadijo protje; v Slovengradci pa le fabrike kaj veljajo; vi kmetje tedaj pustite svoje kmetije, kjer ste sami svoji gospodje, pustite svoje domove; ko bo vse polno fabrik, bote šli za delavce taj; za tako ljubezen se bote Hribarju lepo zahvalili. Hribar se ne bo mogel prav potegovati za kmeta, ker je meščanski sin in ne pozna kmečkega stanu; delavca pa fabrikanti tudi ne branijo.

Kako se agitira za Hribarja? Hribarjev agitator pisar Križan iz Sevnice je za Hribarja šel agitirat v blansko občino. Shod je sklical v Kališevcu, katerega se je udeležilo 15 oseb. V svojem govoru je povdarjal zasluge gospoda Žičkarja, vendar pa pristavi, ne sme biti voljen Žičkar, ker je duhovnik, ampak Hribar, ki drži s socijalnimi demokrati. S tem govorom sta bila zadovoljna samo dva demokrata Kozine in Remih, ki bi rada »delila«. Odgovor na ta govor Hribarjevega agitatorja je bil: drugi dan izvoljenih šest Žičkarjancev. — V Mrčnem selu koprivniške župnije je delal »ljudsko voljo« župan Dušič. Skoraj v vsako hišo je spravil volilni katekizem z napisom in opombo: »volite vsi župana Dušiča«. Na volišču je dal kot prvi volilec sam sebi glas hoteč jih navdušiti: volite vsi tako. A volilci so posadili župana pod kap in vsi oddali enoglasno glasove vrlemu Blažu Cerjaku. Dušič je imel en glas, katerega si je sam privoščil — in posmeh svojih soobčanov.

Dopisi.

Sv. Jurij ob Slov. gor. Gosp. urednik! Zdi se mi potrebno, da spregovorim par besed o »Štajercu« ali »giftni kroti« kakor mu pravijo, katerega vedno bolj in bolj vsiljujejo št. lenartski nemčurji in trgovci. Ker je tega lažnjivega kljukca vsiljivost že tako velika, dovolite gospod urednik, da zavrnem njegovo prilizovanje. Že od njegovega rojstva sem mu ni zadosti, da črti duhovnike in bi jih utopil v žlici vode, ko bi mogel. V 12. štev. je že njegova predrznost tako velika, da se je s svojim listkom naravnost spravil na svete reči, še celo lavretanske litanije mu niso svete, s katerimi verni Slovenci tako radi časte mater Odršenikovo, hoče jih osmešiti. Zatorej proč z njim! Če se nam je količkaj mar za sveto vero, vsi kakor eden mož sklenimo, da niti eden ne postane njegov naročnik! Mi pa zato rajši prebiramo »Slovenskega Gospodarja« in druge dobre časnike. Naj si ga tiska in prebira njegov krstni boter, dokler se ne naveliča njegove neumnosti in ga v penzijo ne pošlje. Toliko za danes! Cenkovski.

Iz Konjic. Gosp. cesarskemu namestniku grofu Claryju v Gradcu. Dne 12. marca 1897 se je vršila tukaj volitev državnega poslanca za V. kurijo. Došlo je 45 volilnih mož — 38 krščanskih Slovencev in 7 socijalno demokratov. Cesarski komisar dr. Poigger iz Celja je izvolil za ude v volilni komisijon tri socijalne demokrate. Slovenci smo izvolili iz svoje sredine 3 katoliške može. Po postavi ima ta šestorica izvoliti še enega uda v komisijon. Ker se pa stranke nista mogle zediniti, je poklical dr. Poigger četrtega socija v komisijon. Pri ogromnem številu 38 mož je imelo vsled tega 7 socijev večino komisijona na svoji strani. Da se ne bi nam katoliškim Slovincem zopet 3. januarja 1901 zgodilo enako vnebovpijoče dejanje, opozarjamo grofa Claryja, naj pravočasno ukaže vladnim organom, da imajo pri volitvi nepristransko postopati.

Glej „Dopise“ zadej na 6. strani.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Vesele božične praznike želimo vsem našim v zadnjem času toli marljivim dopisovalcem in sotrudnikom ter vsem našim mnogobrojnim naročnikom. Naj nam ostanejo oboji zvesti!

Današnja številka je zaradi spremembe v odgovornem uredništvu nekoliko zakasnelo izšla.

Hribar in duhovniki. Duhovnik iz savinjske doline nam piše: Rad se baha Hribar na shodih, da ima večino duhovščine za seboj, da ima mnogo prijateljev med duhovniki. Njegova »Domovina« piše, da so to »idealni možje duhovskega stanu, ki ne gledajo skozi stanovsko pobarvana očala«. No, no, na te limanice si ne boče nihče vsedel. Dobro vemo, da se opira Hribar na one duhovnike, ki so naročniki »Domovine«. Naj renomira ž njimi še do novega leta! Takrat se bo pa za glavo prijel, ker bodo izostali vsi ti »hujšaki, grdi obrekovalci, blažena tlesa, netopirji« in dr. Spoznali smo se. Kakor en klic se glasi od Drave do Sotle: Proč z »Domovino«! Mi duhovniki bi pljuvali v lastno skledo, ako bi podpirali »Domovino«.

Volilni katekizem. Iz kozjanskega okraja nam pišejo: Med drugim Hribarjevim perjem leta med ljudstvom tudi nesramni in lažnjivi »volilni katekizem« kranjskih liberalcev. Dobili smo mnogo teh knjižur v roke; na njih se nahajajo te le tiskane besede: Kmetje, volite v V. skupino le takšne možje, ki bodo glasovali za Dragotina Hribarja! — Nedavno je pisal Hribarjev list »Domovina«: Kedaj Vam je dal Hribar povod v besedi ali pisavi, ga s tem napolnecvanjem t. j. z liberalizmom, črniti? In vendar lesketa Hribarjevo ime na najgršem liberalnem pamfletu! Vemo, da nas bo Hribar zavrnil s tem, da on ni ne pisal, ne tiskal tega nekrščanskega katekizma, da sploh nima nič z njim opraviti. Dobro, hočemo mu pomagati iz zadrege. Naj v svojem listu nepošteno agitatorje tako-le pokara: »Vi malovredneži, ki razširjate liberalni »katekizem« z mojim imenom! Jaz obsojam kranjski kakor vsak liberalizem iz dna duše; nemudoma ostavite svoje hudobno početje, s katerim delate škodo veri in moji kandidaturi!« Vederemo!

Sijajna zmaga. Tudi v četrti, kmečki skupini je zmagala katoliško-narodna stranka na Kranjskem na celi črti. Izvoljeni so Viljem Pfeifer s 3072 glasovi, Josip Pogačnik s 5429 glasovi, Franc Povše z 2198, glasovi, Ivan Vencajz s 5411 glasovi, dr. Ign. Žitnik z 2839 glasovi. Liberalni protikandidatje (po isti vrsti) so dobili Ivan Globočnik 1803 glasov, Gustav Pirc 915, Franc Zupančič 1649, Josip Lenarčič 815, Ivan Božič 2518.

Katoliški listi na Kranjskem s ponosom oznanjajo lepo zmago katoliško-narodne stranke v kmetjski skupini. »Slovenec« piše: »Katoliška zavest našega ljudstva je prestala zopet veliko preskušnjo s sijajnim uspehom. Vse sovražne sile in vse strasti so šle v boj proti nam. Vsa sredstva so se poskusila, da se zapelje naše ljudstvo, a ljudstvo je stalo z nami in je z odločno besedo zavrnilo liberalizem. Ljudstvo nam je ostalo zvesto, in mi se hočemo žrtvovati v delu za to ljudstvo. Izgubili nismo ničesar, ampak utrdili si svoje stališče, da gledamo brez strahu v bodočnost. Ljudstvo je z nami, mi smo z ljudstvom, in na Dunaj pošljemo možje, ki bodo delovali kot katoličani in Slovenci v blagor domovine. Slava poslancem in volilcem, hvala vrlim somišljenikom, ki so nam priborili tako lepo zmago.« — Katoliško slovensko ljudstvo na Štajarskem, tudi ti odvrni vse kandidate, bodisi da delajo za nje slovenski, bodisi nemški liberalci. Izvoli možje, katere priporočamo!

Liberalni volilni katekizem, s katerim so kranjski liberalci podpirali svoje kandidate, ni dosegel svojega namena. Na

Štajarskem podpirajo s tem katekizmom gospoda Hribarja. Prepričani smo, da bo pri nas ravno tako malo dosegel kot na Kranjskem.

Volilni shod v Žalci. Od Savinje se nam piše: »Domovina« v svoji 97. številki zopet prav predrzno »farba« svoje naročnike s poročilom o volilnem shodu gospoda Hribarja v Žalci dne 8. t. m. Smelo smemo trditi, da se shod še četrtno ni tako obnesel kakor se tamkaj opisuje. Poročevalec »Domovine« naštel je iz 50–60 udeležnikov, — ki pa niso bili vsi volilci, ker moške do 24 let in ženske niso volilci — nad 200 volilcev. Bili so zbrani pač sami Hribarjevi privrženci; volilnih mož ni bilo 10. Največ pa je bilo takih zborovalcev, ki si dajo z brezplačnimi klobasami in vinom ljudsko voljo, koja se na Hribarjevih shodih toliko povdarja, podpirati. Sicer pa ta shod nima prav nikakoršnega pomena za Hribarjevo kandidato, ker so pravi volilni možje, ki bodo na dan volitve stali kakor skala za Žičkarja, takrat lepo doma ostali in se ne dali od nasprotnikov zapeljati.

Sv. Lenart v Slov. gor. V zadnji številki našega lista smo pisali, da je na Bračkov shod v Slov. gor. prišel tudi »tisti Zadravec iz Središča, ki je ono nedeljo sklical v Ormož shod za Hribarja.« Kakor izvemo iz popolnoma zanesljivega vira, je bil v tej osebnosti zadevi naš cenjeni gospod dopisnik slabo poučen. Lenarčkova shoda se ni udeležil središki gospod Zadravec, kojega narodnost je vzvišena nad vsakim dvomom, ampak nek Peter Zadravec, braččianski kmet iz Loperšič pri Ormožu. Toliko resnici v čast in središkemu gospodu Zdravcu, kojemu smo nevede storili krivico, v zadoščenje!

Več delavcev, obrtnikov in kmetov, ki prisega na rudečkasti prapor, nam piše, da tudi ne marajo za Ludvika Kresnika in da ne bodo nič storili zanj. Torej niti lastni pristaši vas ne marajo, gospod Kresnik? Da pa rudečkarji ne bi ničesar storili, tega ne verjamemo. Ko bo prišlo od višjih »komando«, pa bodo morali vsi sociji za Kresnika v ogenj! Poznamo se!

Gornja savinjska dolina. Kdor opazuje današnje gibanje in gonjo zoper duhovnike v našem okraju, se nehote spomni, — komur je zgodovina in razvitek našega slovenskega naroda znan — ko so nastopili, Trubar in Juri Kobilica in so pridigovali našim prednikom novo vero — nemško, ali kakor tukaj pravimo lutrs vero. Tako delajo tudi današnji Juri Kobile. Samo ne vemo, komu bi dali prednost, ker se skušajo, kakor za darilo, kateri bi več storil za novi evangelij in našega edinega osrečevavca — Hribarja, ki sklicuje v Gornji grad pri Mikuši p. d. Bavcu in Mozirju na 23. decembra shod. Podpisan je »narodni odbor«. Ta Hribar se mi zdi, kakor kak agent; vrzi ga pri vratih ven, zlezal bo ti skoz okno v hišo. Občine gornjegrajskega okraja razen treh, kakor je že ta list naznanil, so Hribarja — ven vrgle in zdaj vseh občin volilne može hoče, da bi prišli na njegov shod. Ali Martinek v Zagreb, Martin iz Zagreba in tako bo tudi.

Brežiškemu okrajnemu glavarju! Kakor izvemo, je določil brežiški okrajni glavar za volišče — čujte in strmite — »Deutsches Heim!« Gospod glavar, blagovolite pogledati narodopisno karto in se prepričati, da Brežice leže še zmeraj na slovenskem Štajerju. Ta bi bila lepa! Posebno v mestni skupini bo za Slovence jako veselo hoditi volit v Deutsches Heim!

Žičkarjeve pristaše prosimo, naj skrbijo, da dobijo naš list vsi volilni možje v roke, najsi so tudi nam nasprotni.

Volilne može, pazite na svoje legitimacije in glasovnice. Ne dajte si jih popisati od nasprotnikov!

Volilni shod sklicuje gosp. vit. Berks za dne 23. decembra ob 2. popoldne v Šentjurij ob južni železnici.

Umrli je v Celju dne 18. t. m. gospod Peter Levičnik, višji deželnosodni svetnik v pokoju v starosti 82 let in previden s sve-

timi zakramenti. Raniki ni se sramoval, vkljub svojemu visokemu dostojanstvu, pokazati svetu svojo slovensko narodnost, kakor to mnogo njegovih vrstnikov v tako visoki državni službi opusti. Še malo pred smrtjo je pridno obiskoval čitalnico. N. v m. p.

Samomor. V Spodnji Hudinji pri Celji vstrelil se je 15. t. m. gostilničar Erjavc. Bil je vedno pristaš nasprotne stranke.

Kandidat dr. Friderik Ploj se predstavi volilcem na Štefanovo, 26. dec. t. l. ob 3. uri popoldne v hramu g. Iv. Finžgarja pri Sv. Lovrencu na dr. p. Volilni može in volilci slovenski, vdeležite se!

Iz Krškega izvemo, da so vsi politični in sodnijski uradniki pri volitvi v V. skupini glasovali za liberalnega kandidata; samo dva davkarska uradnika sta se zdržala volitve. Torej ves vladni aparat deluje proti katoliški stranki. Jako značilno.

Ljudsko štetje. Dne 31. dec. se bo vršilo ljudsko štetje. Kljub hudi volilni borbi ne smemo pozabiti na ta velevažen čin. Vsakdo naj stori v pristopnem mu krogu svojo narodno dolžnost. Slovenci, Slovenke, ne sramujte se sedaj dejanski pripoznati svoje narodnosti. Opozorjamo tudi, da vsak, ki pri ljudskem štetju kaj neresničnega izpove, bo po zakonih občutljivo kaznovan.

Plačevanje davka. S 1. januarjem lahko davkoplačevalci vplačujejo tudi pri vsaki domači pošti. V ta namen se dobivajo na poštah za to pripravljene tiskovine, ki stanejo le 7 h. Poslužujte se olajšave!

Iz Kapele nam poroča g. Jakob Misja na Moti, da se mu je pač »Štajerc« vsiljeval, a on ga ni vsprejel, niti razširjeval. Nas vesel!

Naroden obrtnik. V Celju je odprl s 1. novembrom v Narodnem domu gospod Lovro Pokorn prodajalno čebelo-voščenenih in drugih sveč. Mi vrlega katoliško-narodnega obrtnika najtopleje priporočamo. Posebno ob svečnicah ne pozabite nanj. Našinci so nam najbližji.

Flaka trčila sta 13. t. m. v Spielfeldu na Štajarskem vsled goste megle. Poškodovana trgovski potnik Jožef Thoman iz Gradca in Viljem Ambrož, puškar v Mariboru.

Umrli je v Celovcu dne 11. t. m. vodja nemških nacionalcev v občinskem svetu, odvetnik dr. J. Krainc. Pokojnik je bil sin letos v Velenju proslavljenega pok. dr. J. Kranjca, ki je bil zaslužen Slovenec.

Po gos iji umrl. Na Dolih pri Litiji se je poročil Andrej Kordan s šestnajstletno deklico Alojzijo Irt. V sredo se je še razveseljeval v družbi svatov, kmalu pa ga napadejo bolečine v trebuhu in v petek zjutraj je bil že mrtev.

Slovenske knjige. V Hribarjevi tiskarni v Celju je izšel ilustrovani narodni koledar za leto 1901. Elegantno vezan stane 2 K, broširan 1.40 K, s pošto 10 h. več.

Mariborski občinski svet je sklenil razveljaviti občinske volitve, v katerih so zmagali kakor znano socialni demokratje. Torej tudi strah pred rudečkarji!

Imenovanja na pošti. Poštni oficijali so postali poštni asistenti gospodje Jožef Beguš, Leopold Košenina in Jak. Novak v Mariboru. Čestitamo!

Štajerski deželni proračun za leto 1901 ima potrebsčin 19,161.355 K, pokritja pa 10,224.007 kron, nedostatka je torej 9,035.348 K, toraj za 428.000 K več, nego leta 1900. Nemško gospodarstvo!

Solske vesti iz Štajerskega. Nadučitelj je postal definitivni učitelj A. Brumen v Št. Vidu pri Ptuj. Učitelj v Žičah je postal gospod Ivan Časl, učitelj na Vranskem je postal gospod Jožef Fišer, na isto šolo pride tudi učiteljica gospd. Avgusta Šantel iz Gorice. Štirirazrednici postaneti šoli v Št. Jurju na Taborju in v Laporjah.

Otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v samostanu č. šolskih sester v Mariboru priredi jutri 21. dec. ob pol 4 uri popoldne božičnico. Otročiči bodo neko igro predstavljali, nazadnje pa sprejeli darove, ki

so se jim nakupili z denarjem, darovanim od rodoljubov mariborskih. Vsi slovenski deljubi so prisrčno povabljeni.

V Skomrah obhajajo sv. misijon od 15. do 23. decembra. Vodijo ga č. oo. lazaristi iz Celja.

Dobje pri Planini. Tudi pri nas se dela »prosta ljudska volja«. Čeprav je gospod nadučitelj pri volitvi volilnih mož pogorel, vendar še ne miruje, ampak hodi še vedno okoli izvoljenih mož ter jim priporoča Hribarja. Volilni možje, ostanite zvesti svojemu dosedanjemu poslancu Žičkarju in ne volite moža, ki ima le srce za fabrike, ne pa za kmeta.

Sv. Jurij ob južni železnici. Nekdo v »Narodu« hudo napada šentjurskega gosp. župnika ter opsuje Žičkarjeve volilne može za »mevže in sleve«. Hribarjevi pristaši mislijo, da le oni smejo agitirati in da je vsak še pod »farških telegah«, kdor ni za Hribarja. Tega pa Narodov dopisnik ne pove, da so v Šentjur pripeljali cel sklad liberalnih kranjskih katekizmov in da je nekdo, ki ne stoji daleč od Narodovega dopisnika, uplival celo na šolske otroke, naj doma priporočajo Hribarjevo kandidaturo. Naš dopisnik nas vpraša: Kaj pravite, gosp. urednik, k temu? Mi sedaj ničesar ne povemo, a kedar bo pa kdo prišel z »zlorabo lece, spovednice, vzvišenega poklica itd.«, takrat priobčimo Vaš dopis.

V Zavrču bode v nedeljo dne 23. dec. ob 3. uri popoldne v gostilni gsp. Vezonika potovalni učitelj gosp. Bele govoril o umnem sadjarstvu in vinarstvu. Pridite v velikem številu poslušat ta jako koristen, podučljiv govor!

Od Sv. Avguščina v Haložah. Preteklo nedeljo popoldne sem šel k Sv. Avguštinu, od koder vživaš lep razgled čez gornje, spodnje ter srednje Haloze. Na dalje vidiš ravno Ptujsko polje, po katerem se vije Drava, kot srebrni trak. Ob Dravi vidiš »protje«. Onstran Drave pa Slov. gorice. Ko sem prišel vrh hriba, sem se vsedel, potegnil iz žepa zadnjo številko »Slov. Gosp.«, ter med drugim bral dopis iz Ljutomera. Dasiravno sem bil sam, smejal sem se na glas. Odložil sem list ter začel premišljevati vsebino dotičnega dopisa. Premišljeval sem dolgo — dolgo — —. Videl sem čvrste Haložene, kako so možje rezali protje, otroci ga belili in vezali v snope, žene ga pa nosile čez strmi hrib v borni dom. Beličje ali kožo od protja so raztresli na tanko, da ga sušijo in potem pošiljajo nekam tje na mursko polje, kjer se baje v velikanskih tovarnah dela iz tega prav imenitna — moka. Pod staro, na pol podreto hruško je sedel siv starček. Po njegovem krilu je plezal njegov narmanjši vnuk, malo starejši mu je pa odnesel palico, ter se je po trati sem trtje opiral na njo, kakor je to videl svojega »dedeka«. Izraz obraza starčevega je bil silno otožen. Solza se mu je odtrgala iz očesa ter je padla vnuki na roko. Ta se je ozrl, ter sam postal žalosten, ko je videl tako otožnega svojega deda. Starček se je pa ojačil in ker so se med tem pri južini zbrali tudi njegov sin in drugi vnuki, začel je govoriti o tem, kar mu je težilo srce. Nekdaj je bilo pri nas drugo življenje. Tukaj kjer sedaj vidite samo protje, rastla je zlahna vinska trta, ki nam je dajala izborno kapljo. Nekaj vina smo prodali, da smo si kupili obleko, sol itd., drugo smo pa obdržali za se, ter si lahko večkrat oslajšali svojo trudapolno življenje. A sedaj, ljubi moji, je djal dalje, sedaj smo reveži. Trto nam je vničala trtna uš. Protje pa, kakor vidite, ni za naše kraje in tudi premalo prinaša. Pridružil se njim je sosed, ter je potrdil vse, kar je ravnokar ded povedal, ter še je marsikaj pridjal. Da bi njih pa potolažil, povedal njim je, da so se tudi drugod razmere spremenile popolnoma. V svoji mladosti, tako je pravil sosed, sem služil na lepem murskem polju. Moj gospodar, dober, imovit mož je že davno pokojni. In sreča zanj. Ko sem pred kratkim hodil tje, da bi še enkrat vidil one kraje, se nisem mogel dovolj začuditi. Iz Kapelskega

hriba sem videl velikanske stavbe, s črnimi, visokimi dimniki, iz katerih se je dvigal gost dim. V obližju so bile krasne palače, v sredi lepih vrtov, menda stanovanje lastnikov tovarn. Okoli tovarn je bila cela vrsta bornih, začrnelih bajt, v katerih so stanovali vbogi tovarniški delavci. Da se njim ne godi narbolje, pravili so mi sami, sicer pa so to pričali tudi njih izstradani obrazi. — Kje so sedaj lepe vasi z belimi hišami in imovitimi kmeti? Prišli so tujei, postavili tovarne, odkupili domačinom njih zemljo, katere brez delavcev niso mogli obdelovati in tako je zginil kmet na murskem polju. Na to je sosed nehal, vnuki so zajokali na glas, da me je — pretreslo. — Mel sem si oči, poklical v spomin vse to, kar sem videl in slišal, pogledal nekako plaho okrog sebe, a vskliknil sem, hvala Bogu, nič od tega še ni res! To je bila le sanja, katero mi je povzročilo branje dopisa iz Ljutomera, oziroma premišljevanje Hribarjevega programa. — Sedaj pa še raste zlahna vinska trta v Haložah, in tudi na murskem polju še prebiva ponosen murški poljanec, ki s čilimi svojimi konji obdeluje svojo zemljo, ter pošteno preživi sebe in svoje. In tudi zanaprej bomo skrbeli za to, da ostanejo Haloze in mursko polje pri starem. Varovati se bomo pa vedeli onih »prijateljev« (?), kateri »ljudsko voljo« (?) hočejo obračati sebi v korist, a ljudstvu v propad!

Društvene zadeve.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru sta darovala gg.: dekan Anton Šlander v Starem trgu 10 in trgovec Matija Kavčič v Št. Jurju na južni železnici 4 K. Bog plati!

Odbor Slovanske čitalnice v Mariboru vabi najljudneje svoje cenjene člane k občenemu zboru dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniških dvoranah. Vspored: 1. pozdrav predsednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. volitev dveh preglednikov računov, 5. volitev novega odbora, a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) šest odbornikov; 6. slučajnosti.

Na Štefanovo v Ruše! Bralno društvo v Rušah priredi dne 26. grudna 1900 v prostorih g. Novaka veselico s petjem in igrami »Vspanju« ter »Dva gospoda in en sluga«. Razven domačinov, pričakujemo posebno veliko gostov iz cele dravske doline.

Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptuja priredi dne 26. grudna t. l. na dan sv. Štefana popoldne po večernicah v šoli letno glavno zborovanje s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in knjižničarjevo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Vpisovanje udov in plačevanje udnine. 5. Volitev novega odbora. Posvetovanje glede naročitve časnikov in knjig. 7. Predlogi. Potem prosta zabava v gostilni g. Martina Čeha. K mnogobrojni udeležbi vabi prijazno odbor.

Cezanjevsko gasilno društvo priredi na dan sv. Štefana tombolo v gostilni gosp. J. Vaupotiča v Ljutomeru. Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi načelnstvo.

Vabilo k drugemu občenemu zboru bralnega društva v Št. Pavlu, ki se bode vršil v nedeljo 30. decembra 1900 v prostorih gospoda Franc Vedenika v Št. Pavlu pri Preb. popoldne po božji službi z naslednim dnevnim redom: 1. Pozdrav po novo voljenem predsedniku gospodu Franc Hmelju. 2. Določba časnikov, ktere si hoče društvo za leto 1901 naročiti in čitati. 3. Nasvet glede uredbe bralne sobe. 4. Slučajnosti.

Bralno društvo pri Sv. Juriji ob Taboru ima svoj letni občni zbor dne 27. decembra dopoldne o polu 9. uri v društveni sobi z naslednjim vsporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Volitev novega odbora. 5. Pobiranje letnine in sprejem novih udov. 6. Določitev časnikov za leto

1901. 7. Dražba starih časopisov. 8. Razni nasveti in predlogi. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Iz drugih krajev.

200 potnikov izgubilo življenje. O strašni železniški katastrofi poročajo iz Hinton v Ameriki. Poročilo pravi, da je proti zahodu vozeči brzovlak skočil s tira jedno miljo vzhodno od Hinton in se zvrnil v Greenbrier-reko. Na onem mestu je reka 15 čevljev globoka. Po grozovitem padcu ni ostalo nič na površju, kar bi spričevalo o velikanski nesreči, ampak voda je vse popolnoma zakrila. V vlaku je bilo kakih 200 oseb.

Na Koroškem so pokazale prvotne volitve, da je slovenski državni mandat, katerega je imel dosedaj Einspieler, izgubljen.

O Schönererjanstvu na avstrijskih srednjih šolah priobčuje »Köln. Volksz.« izboren sestavek od svojega dunajskega sodelavca. Dopisnik dokazuje, kako se razširjajo med srednješolsko mladino Schönererjevi državi in veri nasprotni nazori. Vse to se pa dogaja z vednostjo in pred očmi šolskih oblastev. Mej tem ko vkljub posredovanju avstrijskih škofov niso dovoljene Marijine kongregacije, se smejo brez vsake nevarnosti širiti protiaustrijski klubi in društva. Mej mladino se brez vsakega nasprotstva širijo najrazličnejše brošure, govori Bismarka in Schönererja, listi alà Scherer in Odin, in nihče se ne gane, da bi zastavil pot nevarnemu toku, ki ga vodi geslo: »Proč od Rima, proč od Dunaja«. Javno obstoji sedaj že 26 takih srednješolskih društev, mnogo večje pa je število klubov in zavez. Že v letu 1898. smo bili v Avstriji tako daleč, da se je v Inomostu pri božji službi koncem šol. leta mesto cesarske pela prusaška pesem »Deutschland über alles«.

Gospodarska razstava v Pragi. V maju prih. l. bo kakor druga leta v Pragi razstava živine, spojena z razstavo gospodarskih strojev in izdelkov raznih vrst. Pripojena bo tudi razstava gospodarske industrije.

Milan se ženi. Bivši srbski kralj Milan, ki se nastani stalno na Dunaju, namerava se baje poročiti z neko ameriško milijonarko. Bo pač težko šlo, ker mu žena še živi, od katere niti postavno ločen ni.

Nov boj proti katoliški cerkvi na Francoskem. Francoska vlada je zbornici predložila načrt zakona, s katerim se zatró vsi redovi na Francoskem. Boj pa ne velja samo samostanom, marveč katoliški cerkvi na Francoskem sploh. Toda katoliška cerkev je prebila že druge viharje, premaga tudi tega. —

Vojna v Afriki. Buri se bodo resno do zadnjega moža bili. Zopet so imeli znatno zmago nad Angleži, katerih je 15 padlo, 62 pa so jih ranili; 400 Angležev z dvema topovima pa se je Burom udalo. Angleži so v velikih skrbah, ker se po pravici boje splošne ustaje. Burom se pridružujejo tudi Holandci.

Demetriji Papakosta umrl. Zloglasni tat Demetriji Papakosta, čegar specialiteta je bila ulomljanje v blagajnice in ki je proslul tudi v Trstu je umrl v kaznilnici v Waitzenu na Ogrskem.

Listnica uredništva. Josip: Glacero-kavice naj slečemo? Drugi pa nam pravijo, da jih že dolgo nimamo. Kdo ima prav? Mislimo, da mi, ki hodimo v tem boju srednje pot. — G.—c. V uredništvu se vendar ne more kaj takega storiti. Mi n. pr. onega okraja niti ne poznamo razven z zemljevida. Poročila so zanesljiva, ker nam prihajajo od oseb, ki poznajo razmere. Ne veruj v volilnem boju nasprotnikom, ki potapljaajo se, ne vedo, kaj bi govorili! Pošlji tak humorističen podlistek! Pozdravi! G. A. L.: Bodite brez skrbi! Urednikovič še živi, toda sedaj hodi po volilnem bojišču in nima časa pisati »pisem mladega urednikoviča«. Izročili smo mu Vaše želje in pozdrave. Srčno Vam odzdravlja! G. —k— Blagovolite oprostiti, nam je stvar znana, a osebnosti ne spadajo v javen političen boj!

Konjice. V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« ste gospod urednik vprašali: Ludvik Kresnik, kje si? kje hodiš? Hitro se je oglasil v nedeljo popoldne v Konjicah. Kako to?! Konjiški in oplotniški »purgarji« so sklicali v nedeljo popoldne ob 3. uri zborovanje v Suterjevi gostilni in poklicali gospoda Kresnika kot govornika. Kaj je pa iskal Ludvik tam? Če je on kandidat četrte kurije, moral bi skrbeti, da bodo sklicatelji shoda povabili konjiške kmete. A v resnici so bili pričujoči konjiški tržani in nemčurji (ki so v svoji kratkovidnosti imeli Ludovika menda za kandidata mest in trgov) in oplotniški, ki so pripeljali nekaj skrivnostno-sladkoginjenih ljudi s seboj; naših je slučajno kacij šest zvedelo o shodu, da so se ga udeležili. Napovedal je sicer berič shod pred cerkvijo, pa po poznem opravi, da niso slišali gospodarji, ampak mladina in posli, ki se za take stvari ne brigajo. Če ste hoteli kmete imeti, zakaj ste samo med seboj delali, Slovencem pa niste pustili nič vedeti. Zborovanje se prične ob 3. uri. Predsednikom je bil voljen oplotniški Alojz Walland; ali je kmet? Da besedo Kresniku. Govor je obsegal večinoma tako znane stvari, ki jih že skoraj vsak človek ve pri nas, namreč da državni zbor nič ne dela, da država nič ne skrbi za kmeta. Kot dokaz temu je pokazal žrebca na papirju, izrezanega iz nekega časnika. Tega žrebca je država tako drago kupila; pa kaj pomaga to kmetu? Govoril je o šparkasah in posojilnicah, kako te z dobičkom stavijo visoke hiše, kupujejo posestva. Kako se še zamore dobiček porabiti, kakor je Srobotnik učil Konjičane, pa ni govoril. Tedaj posojilnice niso za kmeta? Kot poslance, pravi nadalje, volite vi dohtarje in drugi stan, katerega nočem imenovati; pa kmetje, kaj vam ti pomagajo? Če se gre za jezikovne naredbe, so siv laseh, če pa za lastni žep, so pa kar skupaj. Tacih ne morete voliti, iz vaše sredine ga morate vzeti in jaz sem najboljši. Jaz sem bil žandar in se ne bojim nobenega ministra; sem že tudi enkrat poslušal v državnem zboru, kako se mora govoriti in sedaj dobro znam; vem tudi kako se mora parlamentarično postopati; jaz sem popolnoma neodvisen.

To je bil program Ludvikov. Naši so mu odgovarjali na nekatere stvari in pokazali, da on ne sodi za kandidata. — Na poziv predsednika, naj volilni možje za Kresnika vzdignejo roke, so to 4 Oplotničani storili. Tedaj Ludvik, čemu ste prišli v Konjice? Oplotniški volilni možje morajo itak na povelje Vas voliti. Ali ste si ktere drugega pridobili? Bi rajši v Oplotnici napravili. Svojim znancem ste zatrjevali, da ste Slovenec, ali veste v kakšni družbi ste bili pozneje pri Vrbniku, in kako vam je inteligenca konjiška pri Valandu na vsako drugo besedo klicali »heil«? Z Vašim slovenstvom se pojdite solit! Naš kandidat ostane gospod Robič in ga bomo tudi izvolili.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Trojna žalost nas je v kratkem obiskala. Prvo je najbolj občutila preblaga rodbina c. kr. okr. sodnika g. dr. Kronvogelna, spremljajoča svojo večletno zvesto služebnico Katiko k počitku na mirodvor Bolfanski. Redka je današnji dan tolika prijaznost in očetovska skrb, kakor smo tu opazovali, toda skrbna Kata bila je zgledna služebnica. Druga žalost je zadela vse Bolfančane, ko so se od nas poslovili devet let bivši župnik g. J. S. od nas toliko vdanih in ljubečih — le omenim — spremljali smo, a z nebes je levalo, svojega ljublenega duš. pastirja na 10. vozih do meje župnije sv. Lovrenca, ter njih izročili novim župljanom. Tretjo žalost je prinesla smrt g. Kocuvana, nadučitelja domačim in celi župniji ter okolici — vsem okrog so bili 30 let vesten kršč. učenik — nikdo njih ne bo pozabil v celi okolici. Izvanreden častivec bl. D. Marije. Pričakujemo več!

Vsem daj Bog ljubi mir!

Sv. Pavel pri Preboldu. Bralno društvo v sv. Pavlu pri Preboldu je imelo 16. dec.

svoj občni zbor. Tri tej priložnosti je govoril potovalni učitelj gospod M. Jelovšek. Podal je kmetom veliko dobrih nauk, ki merijo na zboljšanje kmečkega stanu, in ktere bojo — vsaj nekatere, — brez stroškov v djanju porabili. Nato govori domači kaplan, predsednik bralnega društva, o vplivu tiska. Tisek vpliva na vse — na vero, na politiko — v nekaterih krajih deločuje n. pr. na Francoskem državne poslance, — judje in framazoni kupijo slabe omahljive liste, ki potem hvallijo slabe, judovske kandidate, dobre pa grajajo in blatijo — tisek upliva na znanost, na umetnost, na obrt, določuje celo ceno žitu, vpliva na javno in zasebno življenje. Zato je dandanes treba brati dobre liste, da se branimo in poučujemo. Treba je posebno brati, da si ohranimo vero — saj veste, da brez vere človek podivja — neverjetno veliko veri škodljivih spisov se širi dandanes med slovenskim ljudstvom. Treba je brati dobre liste, da si vzbudimo narodno zavest, — in ta zahteva, da mi svoj jezik spoštujemo, ga ljubimo, smo zanj vneti in pripravljeni tudi kaj pretrpeti za voljo njega. In ravno nam St. Pavelčanom manjka narodne zavesti. Slovenci sploh, in posebno pri nas je veliko takih, ki imajo tisto krivo ponižnost, da druge jezike spoštujejo, jih občudujejo, svoj materni jezik pa zaničujejo. Treba je brati dobre knjige, da se poučujemo, — gospodarji v svojih gospodarskih, obrtniki v svojih obrtniških, delavci v zadevah svojega stanu. Veščak in tudi skušnja učita, da je treba dandanes kmetu umno gospodariti, če hoče shajati. Kje se bo naučil umetnega gospodarstva? Mi nimamo strokovnih šol, kakor jih imajo drugi narodi v tako velikem številu, treba je brati primerne liste, taki so n. pr. »Slov. Gospodar«, »Narodni gospodar« itd.

Treba je brati, da podpiramo dobre liste, dobre liste podpirati se mora šteti med najimenitnejša dobra dela.

Listi so pa dragi, in si jih posamezni človek težko naročuje. Zato pa stopamo v bralna društva, kjer si s skupnimi prispevki naročamo različne, tudi dražje liste.

Nato je sledilo poročilo tajnika in blagajnika. Iz teh se vidi, da je društvo delalo, čeravno ni bilo veliko brati o njegovem delovanju. Priredilo je dvakrat predavanje, in sicer o varčnosti, zakaj propada kmečki stan, in zakaj imamo v zdajšnjih časih toplejše zime. Priredilo je tudi Slomšekovo slavnost s srečolovom, ki je dr. uštvu prineslo precej dobička in tudi na šolsko mladino dobro uplivalo, ker so otroci sodelovali. Na društvo je prihajalo 6 »Gospodarjev«, 4 »Domoljubi«, 3 »Domovine«, »Dolenske Novice«, 2 »Brivca«, »Mir«, »Venec«, »Dom in Svet«, »Vrtec«, »Zvonček«, »Kmetovalec« in »Slovenski list«. Društvo je naročeno na Matico Slovensko in je bilo tudi pri Mohorjevi družbi. Zraven tega je prihajal med društvenike tudi »Slovenec«, »Primorski list«, »Narodni gospodar«, »Zgodnja danica«. Društvo šteje tudi precej v dobrem duhu spisanih knjig. Najrajši so prebirali »Slov. Gospodarja«, katerih je društvo redno dobivalo 8 števil in »Domoljuba«, katerih je redno dobivalo 6 števil.

Poročilo blagajnika je pokazalo, da je društvo v dobrem gmotnem stanu.

Nato se je vršila volitev novega odbora, ki pa nas je iznenadila. K volitvi so namreč pritisnili nekteri, katerim duhovnik ni po volji in ki bi radi kakšne brezverske in protiverske liste spravili v društva, in posrečilo se jim, da so si za predsednika izvolili mesto prejšnjega duhovnika knjigovodjo tukajšne trgovine.

Marijanišče, zavetje ženskim poslom.

»Ljubo doma, kdor ga ima«, »povsod je dobro, doma pa najbolje«, tako pravi naš narodni pregovor. In resnico tega izreka je izkusil vsak, ki je hodil po svetu daleč od svojega doma. Kako hudo človeku dene, ko se poslavlja od domače hiše, od ljubih starišev, od znancev in prijateljev, kako milo

se oko ozira še zadnjikrat na zvonik domače farne cerkve.

Dandanes se je zlasti ljudi poprijela nekaka kužna bolezen, da vse sili v mesto. Koliko očetov in mater v starosti vzdihuje pri trdem delu, njih sinovi in hčere so jih zapustili, šli so rajši v mesto iskat »boljšega kruha«.

Na kmetih primanjkuje delavcev, hlapcev in dekel, v mestih pa se po voglovih poslanjajo postopači. Eni pravijo: kmetško delo je pretrdo, grem rajši v mesto, tam ne bo treba tako hudo delati. Res, da je kmetško delo težavno, a je zdravo in pošteno. Le lenuh se more kmetškega dela ogibati. Tudi po mestih, v tovarnah in v rudokopih je težavno delo, še hujše kakor na lepem polju v prostem zraku.

Drugi pravijo: v mestu si več zaslužim, kmetško delo dandanašnji nič ne nese. Res je, da dandanes gre trda kmetu, tega so krive največ liberalne postavbe, ki so mestom razdelile pogačo, kmetom pa kamenje. Temu se pa mora prej ali slej konec storiti. A tudi ni res, da bi v mestu letele komu pečene ptice v usta. Eden naleti morda v mestu na dobro službo, dvajset drugih pa dela in strada kakor črna živina za bore krajcarje. Ljudi slepi to, da v mestu dobijo plačano v gotovem denarju. A kaj to pomaga, ko so pa v mestu tudi veliko večje potrebe. Pošten, delaven in varčen delavec tudi pri kmetih izhaja; gizdavost v obleki, lahkomisljenost, pravljivost in pijančevanje, to tare ljudi na deželi bolj, kakor slab zaslužek.

Zatorej ljubi slovenski fantje in dekleta, nikar ne silite preveč v mesto! Toda mnogi si vendar morajo v mestu iskati kruha in v mestu se tudi potrebuje veliko ljudi. A kako tesno je človeku pri srcu, ko pride v tuje kraje! Nikogar ne pozna, tuje so mu šege, nikjer nima zanesljivega prijatelja, da bi ga vprašal za svet, ki nima srca za njih, ampak jih pogostoma telesno in duševno vniči.

Na koga se naj obrne, da dobi pošteno službo? Kam naj gre dekle, če ni hitro za nje primerne službe? Kdo ji naj bo dušni vodnik in varuh v tujem svetu, ko ni več pod varstvom ljubeče matere in skrbnega očeta. Koliko sirotic se da zapeljati in pade v roke brezvestnim hudobnežem, ki jih oropajo najdražjega zaklada, nedolžnosti in poštenja ter jih vržejo potem kakor raztrgano cunjjo na cesto. Da bi se temu odpomoglo, se je v Mariboru ustanovilo društvo »Marijanišče« z lepim namenom, ženskam pomagati za čas, ko so brez službe, in v starosti. Hoče jim preskrbovati tudi potrebno izobrazbo, gospodarjem dajati dobre posle, tem pa posredovati primerne službe. Dokler so dekleta brez službe, dobé v Marijanišču stanovanje in hrano zastoj ali pa za majhno plačo. Kolikor več udov pristopi in kolikor več dobrotnikov najde društvo, toliko bolj bo lahko pomagalo. V društveni hiši bodo ženske dobivale tudi poduk v raznih hišnih in ročnih opravilih. Društvo jih bo napeljevalo k lepemu delavnemu in vestnemu krščanskemu življenju. Pravico do teh dobrot pa imajo le tiste ženske, ki pristopijo kot redni udje in plačajo na leto 3 krone udnine. Oglasiti se je pri č. šolskih sestrah, ki oskrbujejo zavod.

Dušni pastirji in krščanski stariši, ki imate v Mariboru svoje ovce oziroma hčere, opozorite jih na to društvo, saj bo društvo prevzelo nekako Vašo skrb. Poštena dekleta, ki si v Mariboru služite svoj kruh, zberite se krog Marijanišča, da si pod varstvom Marijinim, katere ime ima društvo, pripomorete do časne in večne sreče. Da se društvo postavi na trdne noge, obračamo se na premožnejše rodoljube, naj društvo podpirajo z darovi ali pa da pristopijo kot podporniki ali ustanovniki. Podporni udje plačajo na leto 4 K, ustanovniki pa 100 K enkrat za vselej.

Loterijske številke.

Linc 15. decemb. 1900. 34, 56, 51, 63, 13
Trst » » » 19, 68, 62, 48, 67

„Vzajemna zavarovalnica“

v Ljubljani Dunajska cesta št. 15 Medjatova hiša

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodbam. — Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska.

Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost. 524 2

Rojaki zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Svoji k svojim.

Jako znižane cene!

Roba za gospe:

loden, ševiot, kamgarn, črna roba, flanel in pa modni barhent.

Roba za gospode:

najnovejši kamgarn, loden, ševiot, trikó, peruvijen, toskin, roba za haveloke.

Vsakovrstno platno, namizne prte, obrisače, servijete, cele namizne oprave, koce, odeje; vsakovrstne robce, šale, predpasnike, tkanino in pletenino (nogavice) priporoča uljudno

Matej Stergar,

pri Zvezdi

trgovina z rokodelno robo

Maribor, Gosposka ulica šte. 11

praznike in novo leto, pri zvezdi!

Za bolne na želodec in stare ljudi. 495

Konjak

star, iz domačega vina, pošilja franko 4 stekl. za 6 gold., 2 litra za 8 gld., novi konjak 2 litra za 4'80 gld. **Benedikt Hertl**, grajsčak, Golič p. Konjicah, Štaj.

1 stekl. za 1 gld. 50 kr. se dobi pri **Al. Quandest**, gosposka ulica, Maribor.

Na prodaj

novi hram, trdna stavba, 4 stanovanja, kleti, drvarnica, studenec, sadonosnik in kuhinjski vrt, blizu cerkve in šole. Cena 5600 gld. 2300 gld. ostane lahko na dolgu. Več pove upravništvo. 470 3

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnjo spomlad veliko množino na suho cepljenih trt različnih dobrih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Rupetris Monticolo in sicer:

6000 Laški rilček (Välschriesling), 4000 Žlahtine (Gutedel), 2500 Šipona (Mosler), 2000 Traminerja (Traminer), 1000 Mali rilček (Kleinriesling), 1000 Beli rafol (Ranfol weiss), 1000 Burgunder beli (Burgunder weiss), 900 Burgunder rudeči (Burgunder roth), 900 Sylvaner (Grüner Sylvaner).

Cepljeno na Rip. portalis.

600 Traminerja (Traminer), 550 Burgunder beli (Bugunder weiss), 300 Sylvaner (Grüner Sylvaner), 100 Šipon (Mosler), 100 Žlahtina (Gutedel).

Cepljeno na Rup. Monticolo. 50 Šipon (Mosler) na Solonis. Skupaj 21.000.

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro vkoreninjene ter se prodajo po 160 kron 1000 komadov, ali 8 kr. komad; kdor naroči najmanj en tisoč, dobi jih 50 brezplačno.

Oglasiti se je vsaj do novega leta pismeno ali ustmeno pri **Antonu Slodnjaku**, trtnarju v Juršincih pri Ptuj.

Proda se

prostovoljno zemljišče gospe Ide pl. Rajakovič na Ogrizekovem v Dobernežu navčne občine Tepanje za 30.000 K; eno drugo zemljišče v Tepanjah za 3600 K, ena kmetija v Konjicah, pet minut od kolodvora za 8800 K, eno zemljišče v Stranica za 15.000 K pod jako ugodnimi pogoji. Več pove 521 2

dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah.

Lep harmonij

češke tvrdke Hugo Lotha, skoraj nov, s tremi registri in 4 in pol oktaven proda za jako znižano ceno tudi na obroke 522 2

Jože Lešnik, trgovec na **Kebli pri Konjicah**.

Fotografski zavod v Mariboru

je najstarejši

Henrika Krapeka,

v **Fritsch-evi vili** **Badgasse št. 11.**

Dohod k vili skoz Grabengasse, Bad- in Fabriksgasse.

Zalagatelj c. kr. avstrijske uradniške zaveze.

Priporoča fotografska dela vsake vrste od medajlonove do človeške velikosti, ter vse najboljše in najhitreje izvršuje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Špitalske ulice št. 12.

Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. za najkulantnejših pogojev. Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4½% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.

Eskopt menije najkulantneje. 467 10
Borzna naročila.

Razglas.

Da bi se viničarji temeljito izurili v obdelovanju ameriškega trsja, sklenil je štajarski deželni odbor tudi v letu 1901 ustanoviti stalne viničarske tečaje in sicer:

1. na deželni sadjerejski in vinarski šoli v Mariboru,
2. na deželni viničarski šoli v Silbergu pri Lipnici,
3. na deželni viničarski šoli v Ljutomeru in
4. na deželni centralni šoli na Spod. Brezju pri Ptuj.

Ti tečaji se začnejo s 15. febr. in se končajo 1. decembra 1901.

V Mariboru se bo sprejelo v letu 1901 12, v Ljutomeru 12, v Lipnici 20 in v Spod. Brezju 30 mladih posestniških in viničarskih sinov.

Le-ti dobijo prosto stauovanje, celo hrano in povrh 8 K na mesec.

Viničarji se imajo pri teh tečajih pred vsem praktično uriti, na teoretično izobrazbo se bode oziralo le v toliko, kolikor je najpotrebnejše vedeti pri novih nasadih.

Po dokončanem tečaju dobijo obiskovalci spričevalo sposobnosti.

Glede sprejema v kak teh tečajev morajo prošniki svoje nekolokovane prošnje vložiti saj do 15. januarja 1901 pri dež. odboru. V tej prošnji naj se izrecno omeni, v kateri zgoraj navedenih viničarskih tečajev želi prošnik biti sprejet ter dodane:

1. dokaz, da je že dovršil 17. leto.
2. нравstveno spričalo, ki mora biti potrjeno od župnijskega urada.
3. zdravnikovo spričalo, da prošniki nimajo kake nalezljive bolezni in
4. odpustnico iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prošniki zavezati, od 15. februarja do 1. decembra 1901 neprestano ostati v tečaju in izpolnovati vse izobrazbi namenjene uredbe deželnih strokovnih organov.

V Gradcu, 5. decembra 1900.
530 2 Štaj. deželni odbor.

Ugodna prodaja

za one, ki se želijo oženiti ali iz 537 svojega kraja preseliti! 2

Pri Sv. Ani na Krembergu v Slov. goricah je na prodaj lepo posestvo: Hram ima 4 lepe hiše, kuhinjo z shrambo, 2 veliki kleti, hleve za svinje, vse z opeko krito, nova velika preša, dva hrama z hlevi. Posestvo obsega 20 oralov vse v ravnici, in sicer 6 oralov njiv, 2 orala sadunosnikov, 4 orale lesa, 8 oralov travnikov, ob enem proda se 22 vozov sena, 17 vozov slame, 10 goveje živine, 4 lepih mladih konjev, 122 svinj, 120 vagonov raznega zrnja, 16 polovnjakov mošta, 4 vozovi, sploh vse gospodarske reči in stvari, orodje, vse (fundus instructus) skupaj za neznatno ceno 7000 gld. Posestvo je brez vseh dolgov, proda se le zaradi prevzetja trgovine. 3500 gld. se morajo položiti, ostalo se pa lahko vknjiži po 5%. Posredovalci kupčije se ne sprejemajo. Kdor želi kupiti, naj se neposredno obrne do gosp. Alojz Haas, posestnik ščavniška dolina (Stainzthal) pošta Sv. Ana na Krembergu v Slov. gor.

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo (posojilnica) v **Ptují**, reg. zadruga z neomejeno zavezo, naznanja, da bode zadružna pisarna od sobote dne **22. decembra t. l.** naprej pa do **sv. Treh kraljev t. j. do 6. januarja 1901** radi sklepanja računov **zaprta**.

Med tem časom sprejemale in izplačevale se bodo tekom navadnih uradnih ur le hranilne vloge.

Na Ptují, dne 17. decembra 1900.

Ravnateljstvo.

535 1

Glavni rastop banke „Slavije“ v Celji

je zdaj v „**Narodnem domu**“ v ljubljanski cesti pri tleh v prostoru, kjer se tudi sveče prodajajo.

Ivan Likar,

533 1

glavni zastopnik banke „Slavije“.

Zahvala in priporočilo banke „Slavije“ v Pragi.

Podpisana se lepo zahvaliva banki „**Slaviji**“ in gospodu Ivanu Likarju glavnemu zastopniku banke „Slavije“ v Celji za to, ker sva dobila za pogorelo hišo še nekoliko več kakor je bilo škode spoznano.

Zaradi tega posebno priporočava banko „Slavijo“ in gospoda Likarja v Celji vsakemu, kdor hoče svoje reči zoper požar dobro in pošteno zavarovati.

V Brezji pri sv. Pimožu in Št. Jurji, dne 15. dec. 1900.

Martin Fidler, Marija Fidler.

To potrdi občinski urad v Št. Jurji na južni železnici.

534 1

Obč. Peč.

L. Urleb, župan.

Pomožni uradnik

se stalno sprejme

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Pismeno ponudbo naj pošlje v zapečatenem pismu z naslovom: „**Pomožni uradnik.** Maribor, tiskarna sv. Cirila. Koroške ulice.“

„Südsteirische Post“,

časnik v nemšem jeziku, izhajajoči dvakrat na teden, stane mesečno eno krono. Urednik F. S. Šegula. Slovenci so prošeni, da delajo za razširjenje tega lista, ki je tako dobro uredovan in vsestransko o svetovni politiki kakor o južnoštajerskih razmerah tako podučljiv, da lahko nadomestuje vsaki nemški časnik po slovenskih hišah in narodnih gostilnah. „Südsteirische Post“ zagovarja odločno **ravnopravnost Slovencev** in poučuje tuji svet o pravičnih slovenskih težnjah, ter je za to neobhodno potreben. Ko bodo Slovenci dosegli ravnopravnost narodno, v šoli in uradu, še le tedaj lahko list preneha. Zahtevajte list po gostilnah in kavarnah, kjer so na razpolago že drugi nam sovražni listi. Naročnina in inzerati se pošiljajo na:

Administration der „Südsteirischen Post“, Marburg.

Na prodaj

je lepa kmetija v občini **Gola-vabuka**, ki obsega 47 oralov z obstoječim, rodovitne njive, sladka košnja, in s prav lepim gozdom, ki je po vsem obrašen z zrastnim smerkovim lesom, poslopje je v prav dobrem stanu. Proda se prostovoljno pod roko za 4500 gld. Več se izve pri lastniku **Fr. Volave** po dom. Šegouc v Šmartnem pri Slovenjgradu, pa tudi pri županu v Šmartnem. 532 3

Služba cerkovnika in organista

v „Klostru“ (pošta Grebinj) Koroško, se takoj more nastopiti. Dohodki: V denarju približno 560 K, prosto stanovanje, najlepšega polja več ko za 20 birnov posestva. Polje se lahko v najem dá. Prosilec mora biti spreten orglavec, oženjen; oba morata biti dobra pevca. Cecilijanci imajo prednost. Prošnje na **cerkveno predstojništvo v Grebinjskem Klostru**. 536 2

Služba organista in cerkovnika

se pri župni in romarski cerkvi Marije-Snežne na Velki do novega leta 1901 odda. Cecilijanci imajo prednost ter se naj osebno pri cerkvenem predstojništvu s pričevali predstavijo. 528

V najem

vzeti želim hišo za trgovino. Ponudbe se naj pošiljajo pod B. S. poste rest. Maribor.

2 pridna hlapca za h goveji živini se takoj sprejmeta v Gradu Širje pri Zidanemmostu. Taki, ki žvečijo tobak se ne sprejmejo. Plačilo po pogodbi. 525 3 **Mihael Tanšek**, oskrbnik.

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na štajarskem po čuda nizkih cenah. **Zdravilski konjak za boleestnike in okrevance** kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 55

„**Gloria**“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iskre

„**Gloria**“ začimba krma govedu, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„**Gloria**“ mlekarški prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka.

1 veliki zavitek velja K 1'20, mali K 0'70, 5 kg. v zavitku za poskus po pošti K 5'— poslano iz Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potrebni dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kilogr. za poskus K 2'—, 100 kg. K 22'— iz Dunaja.

Vaselino mazilo za usnje v plehastih škatljah: 1/2 kg. 60 vin., 1 kg. 1 K, 5 kg. K 4.

Rusko patent. mazilo za usnje po 1/2 kg. K 1'10, 1 kg. K 2'—, 5 kg. K 8'—.

— Navodilo brezplačno. —

Miha Barthl in drug.

Dunaj X. 460. 8.

Pri svojem bratu.

Spisala Lavoslava.

Mati mi je pisala, da se je Mirku bolezen shujšala in da je moral v bolnišnico. V zadnjem pismu prosi, naj bi ga vsaj jaz ob božičnih praznikih obiskala. Še isti dan, ko smo sklenili šolo, odpeljala sem se proti Dunaju.

Ah, kako veselo je bilo pri nas, ko še je Mirko hodil v gimnazijo, jaz pa v učiteljsko, in ko sva skupaj zahajala domov k dobrim starišem! Srečnejših časov ne bom več imela, kakor sem jih preživela s svojim bratcem v brezskrbnih počitnicah! Bil je tako živ, tako šaljiv, tako ljubezniv in ah, tako dober!

Da, dober, blag človek je bil! Toda, ko je odšel na Dunaj, kako je postalo z njim vse drugače. Ne, ne, imel še je vedno dobro, zlato srce, toda krivi prijatelji so mu vlili strupa vanj. Veselega družabnika so vabili povsod v svoje društvo, razvadili so ga, zapeljali ga na kriva pota... Mirko pa v svoji zaupnosti ni slutil pretečih nevarnosti, in ko je bil v vrtincu življenja, bilo je že prepozno. Mirko, dragi Mirko, ko bi bila jaz ali pa mamica vedno ob tvoji strani, kaj ne, ti bi ostal, kakoršen si bil?

Ko sem izstopila na dunajskem južnem kolodvoru, vse polno dijakov je čakalo na prihodnji vlak. Peljajo se k svojim starišem! Naš Mirko pa leži bolan.... Tudi slovenski vseučiliščniki so bili med množico. Moj rojak medicinec Kidrič me je zagledal ter prišel pozdravit.

»Gospica, k Mirkotu? Izražam svoje globoko sočutje!«

»Hvala, ali mu je hudo?«

»Hudo, gospica, dobro bo mu djalo, da ste prišli. On toliko govori o svoji sestrici!«

»Ubogi Mirko!« in solze so mi silile v oči. Naglo sem se poslovila.

Postrežljiva sestra mi je pokazala sobico. Vstopila sem.

»Mirko!«

»Slavka!« in plakale sva oba glasno in dolgo.

Mirka pa je jok utrudil in začel je težko hropsti. Prestrašena ga pogledam.

»Ali ti je zelo hudo?«

Mirko mirno zapre svoje oči ter reče:

»Umr! bom, Slavka, umr! bom!« In okoli ustnic mu je zatrepetalo, kakor ob pritajenem joku. Jaz pa vskliknem ob teh besedah:

»Mirko, nikar!« in z novimi solzami v očeh mu vroče poljubljam visoko, blede čelo.

Zdaj uprav sem opazila, kako bled je bil Mirko, kako bolesten izraz je plaval v potezah njegovega obraza! Od nekdanjega izrazitega obraza komaj slab odsev! One velike oči, jasne in svetle kakor sokolove, bile so motne, in utrujeno so jih sedaj odkrivale, sedaj zakrivale sanjave trepalnice. Nekdaj črešnjevo-rdeče ustnice bile so sedaj brez krvi in malodane prozorne. Izginil je z njih isti poreden, hudomušen usmešek, ki se mu je tako rad zibal v prikotih in ki je storil, da ga je moral vsakdo zaljubiti.... Legel pa je v prikotke bridek izraz velikega trpljenja. Prsi so se mu nemirno vzdigovale vsled težkega dihanja in tuintam ga je posililo votlo, zadonelo kašljanje.... Oh Bog, kaj če bi res že moral umreti....?

Vso me je prevzela ta strašna misel. Mirko je moj edini brat, in njega naj izgubim? Njega, katerega toliko ljubim? S kom naj govorim tako odkrito, ko njega ne bo več? Kdo me bo tolažil, kadar bom nesrečna, kdo zadrževal moje veselje, kadar bo sreča prevzela moje srce? Nobenega srca ne bom več imela, kateremu bi lahko brez bojazni odkrivala svoje srce. Ne, ne, Mirko ne sme umreti, Mirko mora živeti.

In vendar... Poglej ga, poglej ta obraz! Življenje izginja, mrtva utrujenost lega nanj. Neizmerna žalost se mi je naselila v dušo. Pri srcu mi je postalo tako tesno. Rada bi jokala, a ni šlo. Kakor da bi se vsa žalost

izlivala le v srce in bi ne hotela na svetlo v oči.

Naslonila sem roko ob njegovo posteljo ter nagnila v dlan svojo glavo, polno mračnih, težkih misli. Videla sem Mirka mrtvega... Par sveč je brlelo ob mrtvaški postelji. Bel kakor marmor je bil njegov obraz. Blažen smehljaj se mu je igral okoli ust. Koščene roke so bile trdno sklenjene, okoli prstov se je ovijal molek.... Molek....? Ko sem gledala v duhu ovit molek okoli Mirkovih prstov, vstresla sem se. Nove misli so mi prihajale. Molek.... Kako je z razmerjem med Mirkom in Bogom? Neka bojazen me je prevzemala. Mamico bi umorilo, ako bi izvedela, da je umrl brez sprave z Bogom!

Pogledala sem ga tiho ter poklicala:

»Mirko!«

»Kaj, Slavka?« me vpraša počasno in niti ne odpre oči.

»Ali res misliš, da je tvoja bolezen nevarna?«

»Nevarna«, pravi bolnik.

»Mirko, izpolni mamici neko željo!«

»Mamici? Kaj hoče mamica?« in nasmehljal se je tako lepo, mило, pri teh besedah!

»Mirko, spravi se z Bogom!«

Ozrla sem se nanj. On pa je nevoljno zajčkal in kakor da bi ga zbadlo, spačil svoj obraz. Na to se je ječaje obrnil proč od mene proti steni ter nevoljno rekel:

»Slavka, prosim pusti me, spal bom nekoliko.... Truden sem!«

Nikdar še v resnobi ni tako mrzlo z menoj govoril. Mirko! Meni je postalo temno pred očmi. Tako daleč je torej naš Mirko? Mamica, da bi ga ti slišala! Ljubi Bog! Solze so se mi vdrle z oči, vstala sem ter obupna zapustila sobico.... Zunaj je stala sestra, ki mu je stregla.

»Sestra....!« prišla sem jo za roko, naslonila se na njo ter jokala kakor sestra pri sestri. Kako nesrečna sem bila!

Dobra usmiljena sestra pa me je gladila z roko čez čelo. Kako dobro de človeku, če najde v nesreči človeka, ki ima sočutje z njim! Sestra me je pustila, da sem se nekoliko izjokala. Potem pa mi je rekla:

»Gospica, vem, zakaj jokate! Potrpajte in molite!«

»Bil je tako dober, sestra, a tukaj v tujini so ga zapeljali!«

»Postal bo zopet dober! Umirite se!«

»Skoro ne verjamem!«

»Gospica, jutri je božični večer in usmiljenje božje rosi obilneje na zemljo ko drugekrat!«

»Sestra, ali naj upam?«

»Upajvi in molivi!« In sestra me je poljubila v čelo ter izginila v bratovo sobico.

Oh, kaka tolažba so bile besede usmiljene sestre za moje nesrečno srce! Nikdar te nisem videla prej, in koliko ljubezen mi izkazuješ! Kako sem to zaslužila? Vem, da tega nisem zaslužila. Ljubezen do bližnjega, ki te je prizvala v tesne samostanske celice in ki ti izvira iz srca, polnega ljubezni do Boga, veleva ti je, da si tudi z menoj, neznanko, iskrena, dobra! Kako velika je naša sveta vera, ki vzgaja take plemenite značaje!

Drugi večer je bil božični večer. Se sestro sve napravili božično drevesce v Mirkovi sobici. In nakupila sem za Mirka par neznatnih, božičnih daril.

Prišel je večer. Povabila sem sestro, naj pride, da zažgemo božično drevesce. Prišla je. Ko pa so brlele vse lučice, pokleknila je... Tudi jaz poklekнем.... In moliti je začela z lepim svojim glasom, da bi se »ljubi Jezušček milostno ozrl na ubogega bolenika....« Meni se je trgalo srce in komaj sem molila trepetajoče za sestro. Tretji očenaš je naslovila, »za srečno zadnjo uro, ako je tako božja volja«. Jaz sem glasno zaihtela.... A čuj....! Komaj je pričela sestra česčeno-marijo, slišal se je prigušen Mirkov jok iz postelje.... Poslušam, poslušam.... istina! Jaz bi zavrisnila! Nevem ali je bila molitev že končana ali ne, jaz planem k Mirku ter ga

strastno objemam in poljubljam. Vedela sem, da je Mirko zopet naš, da je Mirko zopet moj in mamici.

»Kaj ne, Mirko, da boš mamici izpolnil željo?«

»Bom, Slavkica!.... Kako dobra si ti, moja Slavkica....!« in pogladil je moje lice, v velikem očesu pa so mu lesketale solze.... To je bil zopet naš Mirko!

Mirko je umrl, a umrl je spravljen z Bogom. Mamica je bila vsa raztopljena v žalosti, ko je izgubila Mirka. A ko sem ji pripovedovala, kako lepo je umrl, se je srečno nasmehnila....

Pogosto še mislim na svojega bratca Mirka in vsa nesrečna sem ob teh mislih. Toda če zopet pomislim, kako vdan v božjo voljo je umrl, začutim v srcu neko veselje, kajti nevarno je bilo, da bi šel nespravljen s sveta. In ni šel.... Tako lepo je umrl!

Dober prijatelj.

Spisal J. Toman.

»Dober prijatelj je zlata vreden«, pravijo ljudje. Resnične besede! Dober prijatelj dobro svetuje, ljubeznjivo opominja, rad pomaga. V mestu K. sta si bila že izza otroških let taka dobra prijatelja župnik Ludovik S. in trgovec Karol P. Skupaj sta hodila v ljudsko šolo, skupaj sta se tudi šolala na srednjih šolah. Malokdaj, da bi jih ne bilo videti skupaj. In zato so že njuni sošolci navadno pravili: »Ta dva se ljubita bolj nego dva brata.« Vsi so nju pa tudi spoštovali in ljubili, gospodi profesorji, kakor sošolci. Bila sta ne samo poštena in pridna, temveč tudi najboljša dijaka. Po uku ko sta svoje naloge doma opravila, sta navadno skupaj hodila v naravo srkat zdravega zraka. Domu grede sta vselej stopila v lepo kapelico, posvečeno nebeški Kraljici, kamor so radi pridni dijaki zahajali, tam sta se priporočala svoji najboljši materi.

Ko sta skončala srednje šole, morala sta slovo vzeti drug od drugega. Kajti Ludovik je spoznal, da ga Bog kliče v duhovski stan, Karol pa se je šel učiti prava v glavno mesto. Ludovik je moral prej vstopiti v bogoslovje, kakor Karol v vseučilišče in zato ga je ta spremljal v bogoslovje, kjer sta se še-le poslovila. »Ostaniva si dobra prijatelja do groba,« so bile njune zadnje besede. Karol pa je ostal le kratek čas na vseučilišču. Umr! mu je namreč oče, in kot edini sin se je moral vrniti domu in prevzeti veliko trgovino.

Čez 15 let je poklicala božja previdnost tudi Ludovika v isto mesto. Postal je tam župnik. Kako vesela sta bila, da sta si zopet v bližini. Nista se mogla sicer pogosto shajati, ker služba ni dopuščala, pa vendar je večkrat prišel Karol obiskat svojega prijatelja. Župnik ga je tudi vselej z veseljem sprejel, ker Karol je bil pošten mož, ki je svoje dolžnosti kot katoliški kristijan zvesto izpolnjeval.

To lepo razmerje pa ni bilo vseč nekaterim liberalnim in nevernim mestjanom in gospodom. Ker ljudje take vrste najraje delajo nemir in razpor med drugimi, poskusili so tudi tu svojo srečo. In res se jim je posrečilo odvrniti Karola od župnika. Karola so zvalili popolnoma v svojo družino. Zastonj je pridna žena opominjala, naj se teh ljudi varuje.

K župniku, svojemu dobremu prijatelju ni več šel, in tudi svoje dolžnosti kot katoličan je začel počasi opuščati. Narajši je zapravljal po gostilnah v družbi svojih novih znancev dragi čas in denar.

»Ljubi Karol, ostani doma,« tako je prosila nekega dne pridna žena Karolova jokaje svojega moža. »Saj veš da ne more dolgo tako biti, sicer bomo prišli ob vse. Ljudje se ogibljejo naše trgovine, ker ni v njej pravega reda. Pomočniki delajo, kar hočejo, ti pa ničesar ne pogledaš. Denar in zlati čas zapravljaš. Prosim te lepo, ljubi Karol, ne hodi med te ljudi!«

»Kaj boš ti govorila,« se odreže Karol na svojo ženo. »Svet danes napreduje in mi moramo ž njim! Nočem več nasvetov župnika poslušati!«

»Oh! kako nespametno govoriš!« reče mirno žena. »Le povej mi, kdaj si bil bolj zadovoljen, takrat, ko si se po župnikovih nasvetih ravnal, ali pa zdaj? Le povej mi, kdaj se nam je boljše gmotno godilo, prej ali zdaj? Kdaj je najina rodbinska sreča in veselje bolj cvetelo, prej ali sedaj, ko poslušas te neverne zapeljivce? Res je, da svet napreduje in mi moramo tudi ž njim — pa le v dobrem. V marsikaterih rečeh bi bilo bolje, da bi nazadoval in sicer v hudobiji. Tudi mi napredujemo — pa bolje bi bilo, da ne bi — namreč v dolgovih!«

»Dosti imam tvojega govorjenja!« se zopet nejevoljno odreže Karol. »Jaz že vem, kaj moram storiti!« in je odšel.

»Karol le pazi, pazi, da se še ne kesaš!« klicala je za njim uboga žena.

Slabi nasledki so se začeli kmalu kazati. Trgovina je zaostajala in denarja je začelo primanjkovati. Tudi župnik je to zvedel, in zato se je enkrat napotil v stanovanje svojega nekdanjega prijatelja, da ga reši gotovega propada. Pa Karol je bil gluhi in slepi in dobrih nasvetov svojega prijatelja ni hotel prejeti. Še surovo ga je odslovil.

Bilo je nekaj dni pred veselimi božičnimi prazniki. Župnik je ravno odmolil svoje molitve, ko nekdo potrka na vrata in v sobo stopi žena Karolova vsa potrta in objokana.

»Gospod župnik,« reče bojazljivo, »prosim Vas, pomagajte nam!«

»Kaj pa je?« vpraša župnik.

»Moj mož,« reče žena, »sami dobro veste, je zapeljan zašel na kriva pota. In ko je bil enkrat v zadregi zavoljo denarja, izposodil si je na menjico precejšno svoto denarja od nekega žida. Ni se veliko brigal za to, kako bo plačal, vedno se je zanašal na svoje sedanje znanke in je mislil, da ga ne bodo zapustili v stiski. Menjica je pojutršnjem dotekla — denarja pa ni. V tej stiski so ga zapustili njegovi znanci. Zdaj se le vidi, kakšni prijatelji da so. Nikjer ne more denarja dobiti. Upnik pa mu grozi s tožbo. Ves potrt je in obupan, ker si ne ve pomagati. Obljubil mi je pa tudi, da hoče zanaprej drugače živeti. Zato Vas prosim, gospod župnik, pomagajte svojemu nekdanjemu prijatelju!«

»Koliko pa potrebujete?« vpraša župnik. Ko pa zve svoto, kar obledi.

»Rad bi vam pomagal, pa ne morem — nimam,« odgovori župnik.

Ta odgovor je ubogo ženo popolnoma potrl, še govoriti ne more, nemo gleda župnika, ki sem in tje po sobi hodi in nekaj premišluje. Naenkrat postoji, rekoč:

»Hočem poskusiti, ako bo le šlo, da vam pomagam. Jutri grem k svojemu bratu, ki je, kakor veste, precej premožen trgovec dve uri od tod, in ga bom prosil, da mi zahtevano svoto posodi. Ako dobim, vam bom rad pomagal.«

Žena se na to poslovi, z novim upanjem, da jim bo Bog pomagal. Ko domu pride, dolgo kleči in prosi Boga pomoči.

Župnik se je drugi dan odpeljal k svojemu bratu, da tam za svojega prijatelja pomoči poišče. In res, ko je za vsaki slučaj izročil svojemu bratu zavarovalno polico, na katero bo dobil čez pol leta svoto, ki bi poplačala ta dolg, mu je brat naštel denar. Vesel se je vračal nazaj. V župnišču ga je že čakala žena Karolova v žalostni negotovosti. Težek kamen se ji je odvalil od srca, ko je zagledala vesel obraz gospoda župnika.

»Hvala bodi ljubemu Bogu!« reče župnik, »nisem šel zastonj,« in je izročil zahtevano svoto ženi Karolovi. Ta je z velikim veseljem in hvaležnostjo prejela denar, zagotavljajoč, da se bo vse v redu povrnilo. Kakor na perutih je hitela, da tudi svojemu možu naznani težko pričakovano pomoč.

Tretji dan je bil božični praznik. Tudi Karol se je odpravil k polnočnicam. Krasno

je bila cerkev ozaljšana in razsvetljena, vernega ljudstva velika množica zbrana, vesele božične pesmi so lepo odmevale po prostrani cerkvi. Karol pa je med sv. mašo kleče in jokaje hvalil in molil Zveličarja sveta. Drugi, nebeški čuti so napolnjevali zopet njegovo srce med tem, ko je ljubemu Jezusu prisegel na novo zvestobo in ga zagotavljal, da zapusti svoje neverne znanke, ki so ga od njega odvrnili, in vse hoče zopet popraviti, v čemur se je bil pregrešil.

Veseli je njegovo je bilo še večje, ko ga je obiskal župnik popoldne istega dne. Komaj ga je zagledal, hiti mu naproti, prime ga za roko rekoč:

»Gospod župnik, moj dobri prijatelj — Ludovik, odpusti mi! Vem, da sem prelomil obljubo, katero sva si dala, da si bova dobra prijatelja do groba, pa odpusti mi, hočem vse zopet popraviti!« Župnik ginjen objame Karola v znamenje prijateljstva.

Lepo božično drevesce je bilo v sobi postavljeno, otročiči Karolovi so veselo skakljali okoli njega, kazoč lepa darila gospodu župniku. Rajska zadovoljnost in ljubi mir se je zopet vrnil v hišo Karolovo. Gotovo so se tudi angeljci v svetih nebesih veselili.

»Slava bodi Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre — svete volje!«

Na grobovih.

† Štefanu Kovačiču v spomin.

Pozna jesen! Solnce skriva svoje medle žarke najraje za oblaki; od severa brije mrzla burja s tajnostnimi glasovi, kakor vzdih umirajočega... Visoko v zraku vršče krokariji, in plešejo prve snežinke. Narava izgubila je svoj cvet in kras, in raz drevje pada ovenel list za listom — —

* * *

Bilo je dne 4. grudna, leta 1896. Dasi je bil delavnik, zbirala se je pri farni cerkvi sv. Marijete truma praznično oblečenih ljudi. Zvonovi v zvoniku so peli smrtno pesem ter oznanjali svetu, da se je preselil zopet eden župljanov v večnost. Spremljali smo takrat k večnemu počitku onemoglega starčka 86tih let, gospoda Janeza Frasa, bivšega nadučitelja v pokoju. Bilo je to žalostno slovo od moža, ki je bival čez pol stoletja v naši sredini ter je v teku časa mnogo dobrega storil svoji fari. Ali, bilo je to nekaj, kar smo vedeli, da mora priti, in bili smo na to pripravljeni. Rekel je sam o sebi: Ne umrjem zaradi bolezni, ampak jaz sem kakor dozoreli sad, ki mora o svojem času pasti z drevesa — —

Dnevi teko! Že štirikrat se je od tiste dobe zemlja ovenčala z novim zelenjem in cvetjem, tolikokrat zopet izgubila svoj kras; staro leto se je redno umikalo novemu, kakor izginja iz površine zemlje rod za rod... In danes? Zopet se sliši iz visokih lin zvonika glas zvonov, ki pojo tužne, smrtno žalostinke. Raz šolsko poslopje vihra velika, črna zastava. Zbrana je zopet velika množica vernega ljudstva, in še zmiraj prihajajo nove trume... Kaj pač li vse to pomenja? Stojimo namreč zopet ob mrtvaškem odru — ne onemoglega starčka, — ampak ob rakvi čvrstega moža, ki bi po človeški sodbi še lahko mnogo let delal v prid svojemu ljudstvu. In ta mož, dragi čitatelj, je naš nepozabni gospod nadučitelj Štefan Kovačič, ki je v nedeljo, dne 2. decembra ob pol sedmi uri zjutraj, po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočce, mirno, udan v voljo božjo, zatisnil svoje trudne oči k večnemu počitku — —

Z rajnim smo mi veliko izgubili. Šola izgubila je svojega vzornega učitelja. Bil je to res mož na svojem mestu, zvest svojemu težavnemu, a lepemu poklicu. Znal si je nakloniti srca svojih učencev, da so se ga bali, a ga tudi spoštovali in ga ljubili. Vzgaljal je svoje učence v krščanskem duhu in netil jim v srcih ljubezen za vero, dom in cesarja. V

nepozabnem spominu so nam iz šolskih let ganljivi prizori, ko je ta orjaški mož, kadar se je oglašil poldanski zvon, stopil pred svoje učence, ter nam začel moliti ono večno lepo, nebeško molitev: Angelj gospodov je oznanil Mariji... in truma nedolžnih otrok mu je odgovarjala: Sveta Marija, mati božja, prosi za nas... In šteti so bili ti zdihljivi nedolžnih src, in gotovo jih Marija ni prezrla ob njegovi smrtni uri — —

Žnjim je izgubila fara svojega spretne organista. In v tisti hiši božji, kjer je tolikokrat pri ljubljenih mu orgljah peval v božjo čast, doni danes proti nebesom srce pretresujoči Miserere za mir in pokoj njegove duše...

Občina sv. Marjeta je izgubila svojega dolgoletnega tajnika, ljudstvo svojega svetovalca in pomočnika, mati Slovenija zvestega sina; žalujoča udova zvestega soproga in šest nepreskrbljenih otročičev svojega dobrega očeta.

Rojen je bil blagi pokojnik v Slivnici na dravskem polju, dne 9. decembra 1846. Šole je dovršil v Mariboru ter potem služboval najprej pri sv. Križu blizu Ljutomera. Od tam je bil prestavljen kot nadučitelj v Središče, in leta 1882. je dobil izpraznjeno učiteljsko mesto pri sv. Marjeti ob Pesnici, kjer je služboval do svoje prerane smrti. V javnosti se pokojnik ni mnogo kazal, a v zasebnem življenju bil je skromen in priprost; z vsakomur, ki je pri njem iskal sveta in pomoči, je bil uljuden in priazen, zato pa je bil tudi od vseh občespoštovan in priljubljen, kar je pač najlepše pričal njegov pogreb v torek, dne 4. decembra 1900. Zbrana je bila takorekoč vsa domača fara, ter veliko število ljudij iz sosednih krajev. Prihitelo mu je skazat zadnjo čast šest častitih gospodov duhovnikov, in blizu 30 gospodov učiteljev, ki so svojemu dragemu, zvečnemu tovarišu pred njegovim domom zapeli mило žalostinko: »Nad zvezdami«. Sprevod je vodil čast. gosp. J. Bohinc, stolni župnik mariborski, ki je imel v cerki ganljiv govor rajnemu v slovo. Ko je v imenu nas vseh vzel slovo od njega, čegar truplo je mirno počivalo v cerkvi v rakvi z venci krasno okinčani zadnjič v naši sredini, zasumelo je po natlačeni cerkvi in slišalo se je glasno ihtenje, kakor šum valov... In na pokopališču, ko je temni grob prejel svojo žrtev, in se skrila njegova rakev za vselej iz pred naših oči, ter so mu zapeli v zadnji pozdrav otožni: Blagor mu... ostalo je suho malokatero oko... Dokončano! Ti pa, blagi naš dobrotnik in prijatelj, počivaj mirno pod zeleno rušo, dokler te ne zbudi trobenta angeljska! Tvoj duh in blagi spomin pa ostane med nami. Te skromne vrstice pa naj veljajo kot venec, ki ga je vezala in na tvoj prerani grob položila hvaležnost tvojega nekdanjega učenca.

„Kratki so dnevi na svetu za nas, urno nam mine odločni čas. Blagor jim, kateri v Gospodu zaspé, v slavi nebeški se tam prebudé.“

Miroslav.

Uzorna žena in mati.

Dne 25. listopada je umrla v Celju gospa Marija Bratanič, hišna posestnica istotam. — Rajnka je bila tako dobrega in plemenitega srca, da si je res zaslužila, da ji v blagi spomin posvetimo nekaj vrstic.

Pobožna kristijanka, vrla rodoljubkinja, imela je vedno odprto srce za cerkev in narodno stvar, rada je revežem pomagala in podpirala revne narodne dijaké. — Zato pa je bil njen pogreb tako veličasten, da se lahko reče, da ga še nobena žena v Šaleški dolini ni imela enakega. Od blizu in daleč prihiteli so sorodniki, prijatelji in znanci, izkazali blagi rajnki zadnjo čast, in voz in krsta se od krasnih vencev in trakov vidila nista. Sprevod v Celju je vodil mil. gospod opat Ogradi s petimi drugimi gosp. duhovniki in

udeležila se ga je vrsta sorodnikov, prijateljev in znancev do nove vojaške skladišnice.

Od tamkaj so spremili rajnko nje hči, zet z drugimi sorodniki in prijatelji v osmih vozih, v družbinsko gomilo nje rojstne župnije Št. Ilj pri Gradiču. V trgu Velenju je stal voz pri vozu, ki so se potem pridružili v Št. Ilj.

Tamkaj je zopet čakalo več sto ljudij, sedem gospodov duhovnikov, na čelo njim šentiljski gosp. župnik, kateri je v rojstni hiši blagoslovil zemeljske ostanke blage rajne in jo potem spremil v cerkev, kjer se je sv. maša za njo darovala.

Po darovani sv. maši se domači gospod župnik z ganljivimi besedami poslovi od rajne, da se je vsako oko solzilo.

Opisal je rajnko kot uzorno ženo, srčno, dobro krščansko mater in varčno, pridno gospodinjico, ponižnega vedenja, da jo je vsak ljubil. — Od tridesetega leta svojega življenja mučila se je s skrbmi in trudapolnim delovanjem. Komaj nekaj mesecev nad sedem let v lepi zakonski zastopnosti s svojim rajnim možem gosp. Francem Brataničem, trgovcem in hišnim posestnikom v Mozirju združena, jih loči kruta smrt, jo ostavi kot vdovo in ji zapusti edino, komaj 4 leta staro hčerko, in dva nedorasla sina umrlega moža iz prvega zakona, kterima je bila v vsem prava mati in ki sta jo tudi vedno kot lastno dobro mater spoštovala in ljubila. Skrbela je za nju odgojo in šolanje. Oskrbovala in vodila je potem s svojo pridno rajno materjo Ano Drev veliko posestvo in obrt. — Ko sta sina dorasla, da bi ji že bila pomagala (bila sta jako pridna in po vsej savinjski dolini poznana mladeniča kot trgovska pomočnika v trgovini gosp. Širce v Žalcu), umrla sta, prerano v najlepšem cvetju mladeniških let. Morala si je sama pomagati, dokler ni veliko posestvo izročila edini hčeri in nje možu leta 1889. Rajnka preselila se je potem v Celje v lastno hišo; tamkaj bi bila lahko brezskrbno in mirno živela, a loti se je pred letmi jeterna bolezen, na kateri je celih pet let trpela. Iskala je zdravja pri spretnih zdravnikih in po slovečih toplicah, a zaman, našla ga ni; le vedno je hiralala in trpela.

A nikdar ni bila nevoljna zaradi bolezni, tolažila je sebe in svoje z besedami: Saj mi ni hudo. Zadnje dni vinotoka se je vlegla v posteljo, pa je bila vedno dobre volje, še pošalila se je, in le rekla: ni mi sile, že Bog tako hoče, njega volja naj se zgodi. Po zimi bom ležala, pomladi bom pa zopet vstala. A prišlo je drugače. Dne 21. listopada se ji nagloma shujša, bila je previdena s sv. zakramenti in 25. listopada zjutraj ob pol šesti uri izročila je svojemu Stvarniku blago dušo nazaj. Nje zadnji pogled bil je na svojo hčer in na podobo Matere božje, katero je vedno goreče ljubila. Še to leto je dala napraviti lep kip Marije pomočnice, ga dala blagosloviti ter rekla: ker v cerkev ne morem, bom pa doma pri Mariji molila.

Kakor je bila vedno usmiljena, tako tudi upamo, da je usmiljenje našla pred ostrim sodnikom. Saj on sam pravi: Blagor usmiljenim, oni bodo usmiljenje dosegli . . .

Blag ji spomin! Naj v miru počiva!

Dopisi.

Iz Slov. Bistrice. (Naš Ludvik.) Odkrito povedano, tukaj v slovenjebistriškem okraju se vse smeji Kresnikovi kandidaturi. Slišal sem od socialdemokratov, da ga tudi oni ne bi nikdar podpirali, ako bi bilo le najmanjše upanje, da zmaga. Sedaj pa, ko je gotovo, da vsak kandidat proti Robiču propade, je Ludvik Kresnik ravno dober. Kajti Robič si ji pridobil že toliko zaslug za naš okraj, posebno zavoljo velikega znižanja pri zemljiškem davku, da mu je izvolitev zagotovljena. Tudi Nemci in nemškutarji spoštujejo Robiča in priznavajo njegove zasluge, le to jim ne diši, da je značajan, zaveden

Slovenec, in le samo zaradi tega rujejo proti njemu. Kresnik obeta seveda sedaj kmetom nebesa na zemlji, ako bo izvoljen. Toda pomislimo trezno, ali bi mogel Kresnik kaj doseči, če bi imel tudi druge zmožnosti kakor jih ima. Ker Kresnika podpirajo socialdemokrati in pa nemški trgovci, ki se prištevajo k nemški nacionalni stranki, moral bi Kresnik pristopiti v državnem zboru k socialdemokratom ali pa k nemškim nacionalcem. Niti tu, niti tam ne bi mogel kaj storiti za kmeta. Socialdemokrati, ki so doma večkrat nasproti kmetu jako krotki, na Dunaju izgubijo ves strah ter pokažejo svoje rožičke. Na Dunaju pa delajo socialdemokrati v tem smislu, da naj kmet kmalu propade, ker potem pride tem hitreje od socialdemokratov toliko zaželjena »delitev«. Kresnik bi torej moral na Dunaju molčati ali pa delati proti svojim volilcem. Pa tudi pri nemški-nacionalni stranki bi Kresnik ne smel govoriti, kajti v tej stranki imajo večino zastopniki mest, in ti ne pustijo, da bi se bremena kmetov zvalila na ramena mestjanov. Kresnik bi zopet moral molčati. Kaka druga stranka pa Kresnika sploh ne bo hotela sprejeti v svojo sredino. Kdor pa ni v stranki, isti pa nič ne doseže. Volilni možje! Jasno je, da mi ne moremo voliti Kresnika, kajti on ni zmožen za poslanca in ni v pravi družini, da bi za kmeta mogel kaj doseči. Zato ostanemo mi zvesti našemu g. prof. Fr. Robiču, ki se je vedno in povsod potegoval za naše kmečke potrebe in želje.

Iz ptujskega polja. (Koga bomo volili?) V četrti kuriji bodo naši volilni možje oddali glasove za dr. Miroslava Ploja, ki je na zborovanju v Ptuju pokazal, da popolnoma razume kmečke potrebe, pokazal pa tudi, da je zmožen in sposoben kakor ne kmalu kdo drugi, zastopati z razumno besedo naše gospodarske koristi. O orehovskem želarju Bračku, ali kakor se da imenovati, gospodu Vračku se pa pri nas niti ne govori. Če bi mi hoteli kmeta za poslanca, potem imamo na stotine boljših nego je Bračko. Posebno pa še mu ne moremo zapati, ker drži z nemškimi trgovci in krčmarji. Kako kmečko ljudstvo sodi o Bračku, pokazalo se je v Jurovcih, kjer je moral pobrati svoja šila in kopita ter jo odriniti proti Orehovcem. V peti kuriji pa smo se sedaj tudi odločili celo za Žičkarja. Vaš zadnji dopis iz Ljutomera nam je odprl oči: Hribar ni samo tiskar v Celju, ampak tudi posestnik fabrike v Ljubljani. Zato pa mu hodijo tovarne po glavi in njega bi veselilo, če bi visoki fabriški dimniki kadili tudi na naših žitnih poljih. Naj le ima gospod Hribar svoje veselje s fabrikami, toda fabrikant ne bo naš zastopnik na Dunaju, mi ne potrebujemo po naših ravninah fabriških dimnikov ampak združnih skladišč. Za te se bo pa potegoval le Žičkar in zato bodo naši volilni možje le njemu dali svoje glasove. Hribar kot posestnik tiskarne v Celju in posestnik tovarne v Ljubljani pa gotovo ne bo tudi mnogo časa imel, da bi zastopal svoje volilce na Dunaju, Žičkarja pa poznamo že kot najmarljivejšega poslanca, ki je vedno na svojem mestu. — Gospod urednik, opozarjam Vas tudi, da nemškutarji po naših farah na ptujskem polju na vse kriplice razširjajo ptujskega lažnjivega kljukeca »Stajerca«. Posebno trgovci se odlikujejo v tem. Vedno in vedno se v našem narodnem boju srečamo z nemškimi in nemškutarskimi trgovci. Nisem merodajen, to pa rečem, da se meni ne zdi tako napačna konsumna društva v obrambo slovenske kože. Toda konsumna društva naj snujejo le ljudje, ki so stalni. Ali me razumete? Če pa ve kdo za drugo odpomoč, naj jo pove, da se je oklenemo. Toda, to je resnica, da nam trgovci vsiljujejo na opasen način svojo nemško in nemškutarsko politiko. Vzbudimo se, predno je prepozno!

Iz Slovenskih gor. (Slovenskim goričanom v predvarek!) Slavni škof Slomšek je izrekel o neki priliki besede: »Geslo pravo pravega prvaka je: Za vero,

carja, dom — in ta je prva!« Tega gesla se drži vsak zaveden Slovenec, in tega gesla se mora držati tudi vsak slovenski poslanec. Poslanci Slovenskih gor dr. Ploj in Žičkar, dr. Pipuš in kmet Mlakar se najtesneje oklepajo tega gesla in le ti morejo biti pravi naši zastopniki. Kdor tega gesla ne spolnuje, je sovražnik slovenskega kmeta, mu hoče hudo, ga tira v pogubo. Nemškutarji so postavili za kandidata v IV. skupini moža, ki se gesla: »vse za vero, dom cesarja« nikdar ni držal in ta kandidat je Bračko iz Orehove vasi pri Gornji Radgoni. »Vse za vero!« Kako spolnuje Bračko ta del slovenskega gesla? Kratko bi lahko odgovorili: Geslo Bračkotovo je: vse proti veri! Evo dokazov! Črno na belem imamo. Bračko je lastnoročno pisal: »Kar vero zadeva, me ne boste spreobrnil! O večnosti veste Vi toliko, kakor jaz, in jaz toliko, kakor Vi«. Znano je, da ni naklonjen cerkvi in da vedno in povsod nasprotuje cerkvi. Tako spolnuje Bračko prvi del slovenskega gesla »vse za vero«.

»Vse za dom!« Oj, ljubi Bračko! Kako boš Ti storil vse za dom t. j. za slovensko domovino, za slovensko ljudstvo, ko si se pa izneveril, ko si pa postal nezvest sin svojega doma. Slovenska mati te je rodila, ti se je sramuješ, slovenski jezik te je učila, ti ga zametuješ, proti Slovencem ruješ, z najhujšimi sovražniki slovenskega ljudstva deluješ za njegovo pogubo. Vse svoje moči napejšaš, ne za dom, temveč proti domu. In takega poslanca naj voli slovensko ljudstvo!?

»Vse za cesarja!« Bračko, držiš se tega? Ti si privrženec, prijatelj največjih sovražnikov Avstrije, Bismarkijancev. Kdo te je proglasil za kandidata? Bismarkovci, to je spodnještajarski Nemci, zlasti trgovci po njihovem glasilu »Štajarcu«. Glej, ptujski trgovci, tvoji iskreni prijatelji, so si izvolili eno ulico ter jo imenovali največjemu sovražniku Avstrije na čast — Bismarku in ravno ti trgovci skoro večinoma prebivajo v Bismarkovi ulici in ti tudi izdajajo »Štajarca« in ti te podpirajo, ti pa njih. In takega poslanca slovensko ljudstvo ne mara.

Ljudstvo slovensko! Grozovito šibo si pleteš, ako si ne izbereš pravih poslancev. Poglej nazaj za sto in deset let na Francosko. Tam je tudi ljudstvo volilo poslance, pa ne pravih! In začel se je krvavi punt, ki je najgrozovitejši v svetovni zgodovini! Poslanci so zavrgli vero v Boga, prepovedali vsa verska opravila in začela se je grozovita morija kristjanov, mašnikov, škofov, celo kralja in kraljico so umorili. 44000 takomenovanih giljotin ali smrtnih sekir so po deželi razpostavili, ki so imele namen, katoličanom glave posekati. Zakrament sv. zakona so zavrgli, zakoni so se sklepali pred posvetno gosposko in taki zakoni so se smeli tudi razvezati in v prvih dveh letih se jih je samo v Parizu razvezalo 5900. Šlo je vse navskriž in francoska dežela je hitela v pogubo. Slednjič so spoznali poslanci, v kako brezumno tirajo sebe in deželo, in diktator Robespier, ki je bil poprej največji bogotajec, je spoznal, da so ljudje brez vere hujši kakor divja zverina. Poslanec Lecointre je pa nagovarjal Francoze: »Ljudstvo brez vere, brez bogostaja, brez cerkev, brez očitnih Božjih služb mora tudi biti brez domovine, brez npravnosti in si pripravlja samo svojo sužnost«. Poglejmo v Italijo! Postavodajalci, poslanci so zavrgli vero, oropali papeža itd. In ta cvetoča Italija, kjer vlada skoro večna spomlad, je v največji nesreči, revščini. Kolikokrat smo brali o krvavih puntih, ljudstvo strada, koliko Italijanov prihaja samo k nam kruha služiti. Ker vere ni v Italiji, je ljudstvo divje in besno. Kdo je umoril pred leti našo cesarico? Italijan! Kdo je umoril predsednika francoske republike? Italijan! Kdo je umoril pred meseci italijanskega kralja? Italijan! Ljudstvo slovensko, spreglej! In kako je pri nas v Avstriji? Vse narobe, vse gnjilo, ker večina poslancev, ki postave delajo, vere nimajo. Kakšni poslanci, take postave. Brezverni poslanci ne morejo skovati dobrih postav. Zato se nam

tako hudo godi. Poglejmo na Ogrsko. Brezverni poslanci so zavrgli pred leti zakrament sv. zakona, zakoni se sklepajo pred posvetno gospodsko, in nasledek? Tisoče in tisoče zakonov se vsako leto razdere! In ločena mož in žena smeta z drugimi zakon skleniti. Brezverni poslanci hočejo tudi med drugim krščanski nauk spraviti iz šole. Že celo brezverni kranjski učitelji kričijo in so tudi večkrat pisali: »Proč s krščanskim naukom v šoli!« Zato pa slovensko ljudstvo pazi, kake poslance si voliš. Kdor se ne drži gesla: »Vse za vero, dom, cesarja!« ne more biti tvoj poslanec. Bračko se ne drži tega gesla, zato pa: »Kmetje, proč z Bračkom!«

Iz Čateža na Kranjskem. Preljubi moj »Slov. Gospodar!« Težko, da bi ti bil kedaj kdo pisal od tod. Vem pa, da si vesel, če se krog tvojih dopisnikov razširja. Zato upam da rad sprejmeš, posebno ker ti piše stari znanec in prijatelj tvoj. Ljubim te in čislam, odkar te poznam, ker sem bil našel v tebi pravega prijatelja kmečkega ljudstva, najboljšega zagovornika in gorečega pospeševalca naš kmečkih koristij. Komu se ne bi usmilil ubogi trpin — kmet! Izmed vseh stanov se primeroma njemu najslabše godi, ali oni siromak trpi, pa molči! Kričati ne zna kakor drugi, zato se malo zmenijo za-nj! Tem bolj so vsega spoštovanja, vse ljubezni narodove vredni oni možje, ki glas svoj povzdigujejo za tega molččega trpina, za ubogega kmeta! To so pred vsem naši poslanci. Štajerski slovenski kmet se smeš srečnega šteti, da si imel dosedaj vrle poslance v državnem in deželnem zboru, ki so se na vso moč potegovali za tvoj blagor! Vaši poslanci so zares pravi kmečki poslanci, če tudi nosijo gosposko suknjo. Če niso vsega, ali da so le malo dosegli, tega niso krivi oni, tega so krivi nenasitni in Slovencem vedno sovražni Nemci, pred vsem — liberalci! Liberalec, gosposki brezverec, ni bil nikedar tvoj prijatelj, ubogo kmečko ljudstvo! Ko bi bili vsi ali vsaj večina, pošteni, krščanski poslanci, ne vzdihovali bi narodi pod neznosnimi bremenji, ne bilo bi krivičnih postav, katere so skovali liberalci. Konservativni, to je krščanski poslanci, so se le ustavljali, da ti se ni še več krivic zgodilo, revno kmečko ljudstvo!

In liberalci so vsi enaki, naj bodo Nemci Slovenci, Mažari ali Lah: nikedar niso bili prijatelji ljudstva! Tužna nam majka! Tudi Sloveniji-materi izneverili so se mnogi nje sinovi. Ponajveč so taki, ko so prišli z visokih šol (drugi iz nižjih in najnižjih jih posnemajo). Potrebne znanosti so si pridobili, najdražji zaklad sveto vero pa so izgubili. In sedaj ne poznajo božjih zapovedi, sveto cerkev sovražijo, njene duhovnike psujejo in blatijo, da je strah! — Morda pa ljubijo in spoštujejo vsaj tebe, slovensko ljudstvo? Kaj se? General vseh slovenskih liberalcev, dr. Tavčar v Ljubljani, te je zaničljivo imenoval »kmetavzar«. Naj ti, dragi čitatelj poštenega kmečkega »Slovenskega Gospodarja«, še nekaj povem o skrbi in ljubezni naših kranjskih liberalcev za kmeta. Naši slovenski liberalci združeni z Nemci so naložili revni kranjski deželi ogromen letni davek od 6000 gld. za nemško gledališče v Ljubljani, kamor gospoda hodi gledat praznih burk, in kjer se velikokrat pohujšuje nedolžna mladina! Ako hoče preobjestna mestna gospoda imeti kaj za kratek čas in pohujšanje, naj si je plačuje iz svojega žepa, a naj ne nalaga nepotrebne davka ubogemu kmetu, ki mnogokrat nima okroglega za sol in podplate! Kaj ne, da tako meniš tudi ti?

Pošteni kmečki poslanci so zahtevali, naj se škodljivi zajec slobodno postrelja, liberalci tega niso pustili: zver se jim veliko bolj smili, nego ti, kmet, tvoj vrt, polje in vinograd! — Ker se je država malo brigala za kmeta, kako bi si kmet sam pomogel: zasnovali so po deželi zadruge, da bi rešili kmetški stan pogina. Kako ljuto so se brž zagnali liberalci na njih, da bi jih zatrli!

i. t. d., i. t. d. Mnogo bi ti imel povedati, kaj so storili liberalci, da ti dokažejo, kako te sovražijo! Liberalec ni bil in ne more biti nikdar prijatelj kmečkemu ljudstvu! In take ljudi naj bi si kmetje volili sedaj za poslance! Menda niste na glavo padli! Vaši dosedanji poslanci so se zares vsikdar za za vaš blagor potegovali. Čast jim! Vrli možje! Eden najvrlejših med njimi pa je Žičkar. In ravno v tega vzornega poslanca se najbolj zaganja liberalni obad, ne eden! cela četa jih je: vsi liberalni učitelji, liberalni trgovci in druga »inteligenca«. Možje volilci! ne poslušajte liberalnih zapeljivcev. Na jeziku imajo med, v srcu za vas — led! Poslušajte rajši starega, poštenega prijatelja kmečkega ljudstva, vašega »Slovenskega Gospodarja!« Kogar vam on priporoča, njega volite! Ne bode vas grevalo!

Ti pa, preljubi moj in vrli »Slovenski Gospodar«, vem da bodeš, kakor vedno do sedaj, tako tudi zanaprej potegoval se za vsestransko blaginjo milega slovenskega naroda na Štajerskem, ter vzvišeno svojo nalogo izvrševal neustrašeno in dosledno po starem geslu vseh poštenih Slovencev: Vse za vero, dom, cesarja! Bog te živi!

Za novo leto sem ti še hotel poslati voščilo, ki mi je pri srcu, pa — morda še drugikat. Vam, gospod urednik, lahko na uho povem, kaj »Slov. Gospodarju« v novem letu želim: da bi se ga oklenili vsi dobro misleči slovenski Štajerci!

Od Sv. Bolfanka pri Središču. (Raznoterosti.) Trgatev je bila v naši okolici precej bogata. Mošt je bil tudi dobre kakovosti; imel je od 18 do 22 odstotkov sladkorja v sebi; prodajali smo ga od 23 do 28 kr. liter; zdaj ga je še malo; le tu in tam ga ima še kak posameznik na prodaj.

Trtna uš se zelo razširja. Lastniki vinogradov so se močno poprijeli rigolanja; toda želeli bi bilo, da bi se med našimi vinogradniki razširili sledeči dve knjigi, namreč: »Viničarjev kazipot in trtna uš« in »Trto-reja«, katere so prav po ceni dobili v Hribarjevi tiskarni v Celji; isti, katerim je neznano obdelovanje vinogradov z amerškimi trtami, se lahko mnogo koristnega iz teh bukev naučijo.

Volitve volilnih mož so se pri nas še tudi dovolj ugodno izvršile. Le v občini Kog-Gomila je tuji duh; toda temu se ni čuditi; saj je naš posilinemec-liberalec dan na dan tekal okrog in vabil delavce in viničarje na svojo stran, češ — le mene izvolite za volilnega moža, jaz bom najboljši za vas storil; nekateri nepoučeni so mu verovali, nevede, da jim bo ravno on s svojim poslancem jamo skopal, v katero bodo telebnili.

Ptujska giftna kropa je tudi v našo okolico priregljala, in sicer k obče spoštovanemu slovenskemu narodnjaku Josipu Mundi, posestniku v Vodrancih; ta pa neljube pritepenke ni nikakor prijazno sprejel; v stanovanji ji je hotel odločiti najzadnje mesto; ali prej kakor jo je odpravil v odmerjeno stanovanje, se je še nekaj pomišljal, in naposled odločno rekel; na-ak, ne bi bilo umestno; ta vsiljiva nesnaga bi mi lahko tudi to mesto okužila; in spodil jo je. Ta je pa potem žalostno regljala nazaj v Ptuj, svoje malovredno gnezdo.

Iz Slov. goric. Prav iz srca mi je govoril »Slovenski Gospodar«, ko je svetoval, kako bi se bralna društva naj preosnovala. Moje vrstice nimajo drugega namena, kakor le tako preosnovo najtopleje priporočati, to si pa dovoljujem, ker se opiram na uspehe našega društva, ki od lanskega leta sem ima to podobo, kakoršno »Slovenski Gospodar« želi! Reči smem, da se je naše društvo, odkar se je v takem smislu izpremenilo, povzdignilo. Ne da bi bili Bogve koliko plesov priredili, ne, niti enega, pa neko narodno življenje je prišlo v naše ljudi, da se vam o čem takem ni sanjalo. In to, ker posebno gledamo na tri reči:

1. malo vrst časnikov, ampak le za kmeta najboljše, te pa v mnogih komadih,

da se v nedeljo raznesejo v hiše; »Slovenskega Gospodarja« n. pr. imamo 20; in treba jih bode prihodnje leto še več; dnevnika nimamo nobenega, saj ga izmed nas nikdo ne utegne brati. No, da rečem, izmed političnih listov imamo »Slovenskega Gospod.«, »Domoljuba«, »Mir« in »Primorski list«, več pa ne. »Domoljub« nam prinaša vesti od Kranjskih, »Mir« od Koroških in »Primorski list« od primorskih bratov, »Slovenski Gospodar« pa nam je to, kar v hiši kruh.

2. Društvena knjižnica mora biti obilna in vabljiva. Lepo knjižnico pač že imamo; povesti na cente, Dom in svete, i. dr. Koliko kmetijskih knjig! »Viničarjevega kožipota«, če se ne motim v 25 iztisih, Stieglerjeve podobe za vinogradnike, in ne vem, kaj vse. Stieglerjeve podobe visijo vedno na steni društvene sobe, kmetijsko knjigo pa si vsako, ko izide, damo poslati. Če nam ugaja, pa si kar naročimo jih toliko, da na kakih pet udov pride en komad. Te knjige se potem doma v hiši študirajo. Vse to skupaj pa pride ceneje kakor 1 dnevnik, ki nam bi bil itak nepotreben. Ni verjetno, koliko se pri nas bere, in samega dobrega beriva; no, naš tajnik, ki knjige izposojuje in vse zapisuje, bode že za »Slov. Gospodar« poročal; to boste gledali!

3. Kar še pa delamo, na to celo »Slov. Gospodar« ni mislil; namreč čitamo tudi skupno. Po večernicah ali v časi tudi že dopoldne pridejo g. kaplan v društveno sobo, in zdaj se začne šola. Toda ne mislite, da velé: »Roke na klop!« itd., ampak, ker so zdaj ravno Črtice iz slovenske zgodovine na vrsti, vsak pograbi enega »Slovenskega Gospodarja«, čitajo pa g. kaplan in nam to in ono razjasnijo. Prašanj od naše strani bi ne bilo konca, vsak bi rad več vedel, nego je mogoče znati in odgovoriti. Posebno hvaležni smo pa g. kaplanu, da nam v neki knjigi, ki ima mnogo zemljevidov, vse natančno razkazujejo in da so nam vrh tega to knjigo pustili v bralni sobi, da se lahko vsak za-se pokuka v njo. Tudi politični članki se navadno čilajo skupno, in pri takih prilikah se v časih sliši kaka gorka. Jasno je, da politike kmet ne more tako umeti kakor učen gospod, in zato so skupna branja silno zanimiva in kaj poučna.

Smešničar.

A: »V čem sta si podobni razvajeno-dekle in solnčna ura?«

B: »Obeh se veselimo le, dokler nam sije sreče solnce.«

A: »V čem sta si podobni stenska ura in ponižno dekle?«

B: »Obe se oglašata le takrat, kadar je potreba.«

A: »V čem sta si podobni žepna ura in tvoja žena?«

B: »Obe moraš vsak dan naviti.«

A: »V čem sta si podobni žepna ura in moja žena?«

B: »Obe opravljata tiho in mirno svoj posel.«

A: »Kakšnih las so bili stari Slovani?«

B: »Sivih, kakor sedaj!«

A: »Kakšna razlika je med zmečkanim petakom in novo vinarsko dvajsetico?«

B: »4 gld. 90 kr.«

Slikar: »Oddaste li to sobo?«

Gospodinja: »Da, gospod! Deset goldinarjev na mesec velja!«

Slikar: »Dobro! Vzamem jo!«

Gospodinja: »Smém li vprašati, s kom mi je čast govoriti?«

Slikar: »Umetnik sem!«

Gospodinja: »Umetnik? No, to je lepo! Imam mladega psa pri hiši, tega morate kaj naučiti!«